

Liet za koristi delav-
skega ljudstva. Delav-
ci so opravičeni do
vsakega kar producirajo.

This paper is devoted to
the interests of the
working class. Work-
ers are entitled to all
what they produce.

Entered as second-class matter, Dec. 8, 1907, at the post office
at Chicago, Ill., under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

Office: 4006 W. 31. Str., Chicago, Ill.

"Delavci vseh dežela, združite se!"

PAZITE!

na številko v oklepaju-
ki se nahaja poleg va-
šega naslova, prileplje-
nega spodaj ali
na ovitku. Ako (348)
je številka
tedaj vam s prihodnjo
številko našega lista po-
teče naročnina. Prosi-
mo, ponovite je takoj.

Štev. (No.) 347.

Chicago, Ill., 5. maja (May) 1914.

Leto (Vol.) IX.

Prvi majnik v New Yorku.

Okrog 10.000 delavcev je demonstriralo z obhodom in velikim shodom na Union Square 1. maja v New Yorku. Zastopane so bile vse socialistične organizacije in mnoge delavske unije v polnem številu.

Na shodu so se vmešali anarhisti z Alexandrom Berkmanom in nekaterimi drugimi vročimi glavami od I. W. W. na čelu med množico in skušali delati kraval. Motili so socialističke govornike, ki so protestirali proti grožodstvu v Coloradu, in drugače delali zgago. Dosegli so toliko, da je policija posegla vmes in pokvarila shod. Ako nimajo anarhisti in I. W. W. — isti drugega dela, kakor da povzročajo skandale na socialističnih shodih, potem je najboljša, da jih kuga odnese na severni tečaj, kjer bi si malo ohladili v razgrete butice. V Chicagu je na 1. maja zvečer imelo češko in jugoslov. delavstvo pohod po 18. ulici in Blue Island ave. Pohoda se je vdeležilo nad 600 delavcev.

DRAGA DOBRODELNOST.

Proslavljena "dobrodelnost", ki paradira pod imenom "United Charities" pod pretvezo, da pomaga potrebnim in revnim ljudem, ki je pa v resnici trust bogataških beračev, je prišla zadnje dni v precej slabo luč. Currannov zakonodajni komitej, kateri preiskuje raznedobrodne organizacije in zavode v Illinoisu, je dočkal zadnji petek, da organizirane dobrodelne organizacije v Chicagu zapravijo \$13 za vsake \$10, ki jih "dajo" za reveže. Samo za uradnike in razne nastavitelje, ki beračijo denar okrog milijonarjev, preiskujejo slučaje potrebnih in učijo reveže, kako morajo "varčevati" s podporami, izda organizacija letnih \$100.000 in še več. Vsi profesionalni berači, ki fehtajo denar za "imenu siromašnih", preiskovalci bede in velika armada raznih drugih nastaviteljev ima masne plače za svoje delo in poleg tega še provizijo ali gotove odstotke nafahtanega denarja. Iz tega je razvidno, da oficijelni dobrotniki pomagajo najprvo — sami sebi in potem šele kakemu siromaku, ako kaj ostane.

Currannov komitej ima na rešetu tudi množične zavode, verske in privatne, ki se dele na sirotišča, bolnišnice, najdišča itd., in odkril je v istih precej gnjilobe. Vsi ti zavodi služijo najprej v business dotičnih lastnikov in družin in potem šele v hladno, prisiljeno in nekaterih slučajih zelo sleparsko "dobrodelnost".

Morda skušajo tudi slovenski amer. dobrodelničarji ustvariti nekaj takega. Op. ur.

PREMOGOV ROV — GROB 170 PREMOGARJEV.

V Ecclesu, W. Va., v rovu štev. 5 New River Collieries Co., se je pripetila zadnji tork strašna eksplozija. Rezultat: 172 premogarjev je ostalo v gorečem rovu in smrtonosnem plinu in izgubljen je vsako upanje, da je še kateri živ.

V petek se je spustil v razdejanje rovl vladni reševalec in ko je prišel na površje, omamljen od plina, izjavil je: "Niti eden ni ostal živ v tej peklenski jami!" Petinsedemset vdov žaluje za svojimi skrbniki in očeti zapuščenih sirot.

STAVKE.

Columbus, O. — 45.000 organiziranih premogarjev v državi Ohio gre na štrajk ta teden. Tako je izjavilo 1. maja državno vodstvo organizacije. Vzrok: operatorji nočejo priznati plačilne lestvice po novem "anti-screen" zakonu. Stavka premogarjev grozi tudi v Indiani.

Chicago. — 400 organiziranih

postrežnic, natakarij in kuharjev je zaštrajkalo zadnji teden. Stavka je naperjena le proti osmerim Knabovim restavrantom, Powersovim, ki jih ima šest in Eftingovim, katerih je tudi šest. Vsi ti restavrantni so "downtown" ali glavnem delu mesta. Unija ima 50 moških in 50 ženskih piketov. Unija zahteva zaprto delavnico.

Opozarjamo delavce, da se ogibljejo teh restavrantov. To so: Knob's, Powers in Efting. Pazite na napise.

ERJAVČEVA AFERA.

"The Morning Review" v Greensburgu, Pa., poroča z dne 22. aprila glede na smrt obsojenega rojaka Joe Erjavca zopet sledeče:

"Včeraj (21. aprila) se je vršila razprava pred sodnikom L. W. Doty-em v prid nove obravnave proti Joe Erjavcu, kateri je bil spoznan krivim umoru prve vrste v maju leta 1912. Odvetnik D. C. Ogden, kateri zastopa Erjavca, je apeliral za novo obravnavo na temelju novih materialnih dokazov, ki so odkriti po prvi obravnavi in ki so zelo olajševalni za obsojenca. Dalje je Ogden vtmeleval, da pri prvi obravnavi ni imel Erjavce prilike dokazati, da je on udaril Petka le s kolom, med tem ko je dokazano, da je Petek umrl vsled udarca s sekiro. V zločin je zapletena še ena oseba, katere pa je takoj drugi dan po umoru zapustila Pennsylvania. Distriktni pravdnik C. Ward Eicher in pomožni pravdnik George E. Barron sta zastopala državo. Kaj bo sodnik storil, se še ne ve. Ako določi, da se mora vršiti druga obravnava vsled odkritja novih dokazov, tedaj dobi vrhovno državno sodišče vse listine v zvezi s procesom in od tam bo sledil odlok za novo obravnavo. Če pa sodnik Doty izjavi, da je bila prva obravnava pravična vsledčesar je druga nepotrebna, tedaj bo moral Erjavce plačati z življenjem."

Iz tega poročila je razvidno, da je Erjavce še vedno v nevarnosti. Upamo pa, da se bo sodnik oziral na izjavljano zagovornika glede novih dokazov in dovolil drugo obravnavo. Kakor hitro je to doseženo, potem smo prepričani, da bo Erjavce rešen barbarskih vislice.

ZAVEZA.

Proletarec sem. Delavec sem, ki posedujem le svojo delovno silo. To je moj imetek. Moja domovina je tam, kjer mi pustijo, da služim svoj kruh. Domovina je zame cel svet. Proletarci, delavci vsega sveta so moji bratje. Kakor cenim svoje življenje in svoje pravice, tako cenim življenje in pravice delavcev in proletarcev vseh narodov.

Brat delavec, tukaj je moja roka! Tvoj jezik, tvoja vera in polt je postranska stvar. Ti si mi brat po razredu. Tvoj tiran in moj tiran hočeta vojno. Toda onadva se nočeta klati med seboj. Onadva hočeta, da bi se mi dva klata namesto njiju. Ali se pa hočeva mi dva klata? Kaj si ti meni zakrivil in kaj sem jaz tebi zakrivil, da bi midva drug na drugega pomerila puško? Kaj mi je tvoj oče zakrivil? Tvoj sin?

Ne! Brat proletarec, tukaj je moja roka!

Ne bom ubijal tvojega očeta! Ne bom umoril tvoje matere sina! Ne bom zasidil bajoneta v prsi bratu tvoje sestre! Ne bom kralj hujbeke tvoje drage! Ne bom umoril tvojo ženo! Ne bom mesaril očeta tvojih otrok! Ne bom močil zemlje s tvojo krvjo in solzami. Ne maram te umoriti in zavijati svoje krvave roke v kako zastavo!

Nikdar me ne pripravijo v satansko klanje vsesgati bogataši, lopovi in strahopetci, ki nas zaničujejo socialno, ropajo gospodarsko in izdajajo politično!

Tukaj je moja roka, brat!

Zvezna armada gospodari v Coloradu.

V desetih dneh krvave delavske vojne padlo do 150 oseb. Banditi v vojaških uniformah pričeli krvolitje. Razoboroženje štrajkarjev in Rockefellerjevih strelcev. Zdaj je mir.

Denver, Colo. — Stavkarsko okrožje je zasedla zvezna konjenica. Na prošnjo guvernerja Ammons — ko je videl, da je coloradska milica brez moči proti veliki armadi oboroženih delavcev in ko ni mogel več prenesti pritiska organiziranega delavstva — je predsednik Wilson zadnji tork odredil, da mora zvezno vojaštvo na konjih v Coloradu. V četrtek je dospelo v Trinidad 400 mož pete kavalerije iz Leavenwortha, Kans., pod majorjem W. A. Holbrookom. V petek je vojni tajnik Garrison na Wilsonov ukaz odredil, da mora prvi četi slediti še 11. in 12. kavalerija okrog 300 mož.

Konjenica se giblje po ukazih direktno iz Washingtona. Major Holbrook je izjavil, da bodo zvezne čete absolutno neutralne, to je da ne bodo delale nobenega razločka med štrajkarji, miličarji in najetimi strelci. Holbrook je držal besedo toliko, da je odklonil ponudbo Carsona, poveljnika miličarjev v Trinidadu, ko je ta ponudil državno vojašnico v stanovanje konjenikom in v petek je captain Smith v Walsenburgu ukazal aretirati šest miličarjev, katere je prijavil neki gostilničar, da so mu ukradli 50 steklenice žganja in 25 škatel cigar.

Stavkarsko okrožje je razdeljeno na štiri vojaško zone z glavnimi taborišči v Canon City, Trinidadu, Louisville in v Ludlowu. Tepena, tolovajska milica je povsod pobrala pete, ker je nepotrebna. Ostali so le še privatni janski stražniki in strelci, ki niso uniformo državne milice. Med zveznimi vojniki in štrajkarji je takoj nastalo prijateljsko nagnetje. Ko je v Trinidadu počil glas v četrtek, da se bliža vlak z vojniki, počakalo je zadnje na kolo dvoru na stotine štrajkarjev in jih pozdravljalo. Izjava majorja Holbrooka, da bo postopal nepristransko, je razveselila premogarje, samo če ostane mož-beseda.

Štrajkarji oddali orožje.

Denver, Colo. — V okolišču stavke je zavladal mir čim je prišlo zvezno konjenišvo. Utihišlo je prasketanje pušk in grmenje topov, ki je odmevalo iz hribov in dolin 400 štirjaskih milj na široko zadnjih deset dni.

V soboto je vojni tajnik Garrison na ukaz predsednika izdal proklamacijo za razoboroženje obeh strank kot prvi korak k miru. Glasom proklamacije mora oddati orožje "vsak posameznik, tvrdka, zveza in korporacija." Tukaj so všteti štrajkarji, strelci in stražniki premogarskih baronov. Dali je všteta tudi milica; se ne ve; ker je milica več del že odšla s pozorišča, je itak brez pomena.

Štrajkarji so oddali orožje in strelivo radovoljno, ko so videli, da morajo isto storiti tudi njihovi kleti nasprotniki. Vendar pa orožje ni zaplajeno. Vsak je dobil potrdilo, in ko bo enkrat stvar končana, dobi vsakdo svojo puško nazaj.

Rockefellerjevi banditje povzročili vojno.

Trinidad, Colo. — Izpovedbe prič pred konernejvo poroto, ki se bavi s klanjem in požigom šotorskih štrajkarjev v Ludlowu 20. aprila, jasno dokazujejo, da je strašno desetdnevno, krvolitično povzročila banda privatnih strelcev, ki so v službi Rockefellerjevih managerjev. Ti lopovi so nosili uniformo državne milice, tako da jih je vsakdo imel za miličarje.

Toda to bando sta pa komandirala major Hamrock in captain Carson, poveljnika državnih čet.

Priča R. J. McDonald, steno-
graf v službi milice, je izpovedal v petek, da je slišal pogovor med Hamrockom in Carsonom, ko je eden iz med njiju rekel: "Tisto šotorsko gnjezdo moramo počistiti s površja preden gremo od tukaj. Štirideset minut imamo še časa."

To je bilo 20. aprila in še tisti dan je bila šotorska naselbina uničena — požgana in na pogorišču ležalo petindvajset ožganih trupel in truple.

Priča za pričo je pripovedovala žalostno povest o strašnem masakriranju. Mrs. Pearl Jolly, žena štrajkarja, je pravila, kako je neka baraba v miličarski uniformi dan poprej rekel neki drugi ženi, ko se je smejala: "Le smeja se! Danes je še vaša velika nedelja, toda jutri vas bomo pa mi pekli!"

Dalje je pravila Mrs. Jolly, da je videla na lastne oči, kako so uniformirani tolovaji z oljem polivali platene hišice in jih užigali, katere še ni bil dosegel plamen, povzročen od eksplozivnih krogel. Krogle so padale kot toča. Lopovi so merili na ženske in otroke in kjerkoli se je kateri pokazal, tam se je vsula toča krogel.

Od 150 do 200 mrtvih.

Denver, Colo. — Število mrtvih, ki so obležali na bojiščih med premogarji in miličarji ter privatnimi strelci, še ni natančno znano, vendar pa računajo, da znaša približno 150 do 200 na obeh straneh. Tukaj so vštete tudi žrtve pogorelega šotorskega v Ludlowu.

V mnogih bitkah in spopadih, ki so sledili masakriranju v Ludlowu od 20. do 30. aprila, ko so premogarji prisegli maščevanje za strašno hudodelstvo Rockefellerjevih banditov, je padlo na obeh straneh skoraj enako število žrtev. Premogarji so prisegli, da mora plačati z življenjem pet oboroženih banditov za vsako žrtev, ki je zgorela v Ludlowu. Štrajkarji so torej bili toliko moški in pravični, da so napovedali boj le oboroženim barabam, ne pa ne-moćnim ženskam in otrokom, kakor so to delali lopovski Rockefellerjevi strelci. Kjerkoli so mogli, pačakali so štrajkarji toliko časa, da so nasprotniki spravili ženske z deo na varno in potem šele so pričeli streljati.

Premirje, ki je trajalo par dni, so prelomili miličarji 27. aprila, ki so napadli štrajkarje pri Walsenburgu. Od tega dne vršili so se boji po sledečem redu:

V bitki pri Chandler Mine 27. apr. je padel en štrajkar in eden stelec. Več ranjenih. Šaht zažgan.

28. aprila. — Bitka pri Hecla premogokopu. Šest ranjenih; tri je smrtno. Dva ubita in štirje ranjeni v Walsenburgu.

29. aprila. — Vročna bitka pri Walsenburgu, ki je trajala celi dan in pozno v noč. Osem mrtvih in trije teško ranjeni na obeh straneh. Druga bitka u Forbesu. Trije štrajkarji ubiti in dva teško ranjena. Enajst stražnikov ubitih, med njimi štirje Japonci. Šaht in druga poslopja s kompanijsko prodajalno in poštnim uradom vred razložena z ognjem.

V boju je bilo neprestano okrog dva tisoč štrajkarjev, ki so po večini Grki, Italijani in Hrvatje. Med prvimi je veliko število veteranih iz balkanske in tripolitan-ske vojne, ki torej znajo dobro sukati puške. Med njimi je pa tudi

precej domačinov, Američanov, ki niso nič manj hrabri. Poveljevali so izključno Amerikanci. Bitki pri Walsenburgu je vodil neki McGregor iz Chicage, kateri je bil svoječasno časniški reporter. Koliko je bilo med bojevnikmi Slovencev in dali je kateri obležal na bojišču, nam še ni znano.

Štrajkarji so planili v krvavi boj na svojo lastno iniciativo, brez da bi jih k temu pozivala premogarska unija. Ni je bilo na svetu sile, ki bi jih bila odvrnila, ko so prisegli maščevanje za pokolj svojih dragih v Ludlowu in vodstvo unije, kakor tudi organizirano cele Colorade, ni moglo storiti drugega kot da jim je sledilo.

Tako n. pr. je unija erkostavcev v Denveru 26. aprila objavila poziv za 500 prostovoljcev, ki naj grejo premogarjem na pomoč. Coloradska delavska zveza je vsak dan pošiljala puške in strelivo, tako da so bili štrajkarji z obojim dobro preskrbljeni. Pomoč je prihajala tudi izven države. Illinoiski premogarji so 1. maja brzojavili 50.000 dolarjev. Vsi unijski listi v Coloradu so klicali delavstvo pod orožje, če bi premogarji omagavali.

Odmev v Kongresu.

Washington. Kongresnik Keating iz Colorada je minoli teden pozval vlado s posebno predlogo v poslanski zbornici, da naj nemudoma razglasi barone premoga in prevzame s pomočjo armade vse prizadete premogokope v svojo last. Prvič v zgodovini Zed. držav je bilo v kongresu kaj takega slišati od nesocialistov. Neusmiljeno je bil Keating Rockefellerja in njegove bratce, ki lastujejo premogokope v južnem Coloradu.

Senator Martine je pa v senatu predložil zakon za odpravo privatnih strelcev v službi kapitalistov.

"Ta zakon je treba sprejeti takoj, da ne bodo izmečki ljudi streljali delavcev kakor pse!" grmel je Martine.

V kongresu in v Beli hiši so za par dni pozabili na Meksiko in Huerto — Colorado in Rockefeller je bil v ospredju.

Rockefeller se ne briga.

Washington. Kongresnik Foster kateri je vodil preiskavo v Coloradu, je po naročilu predsednika obiskal Rockefellerja ml. v New Yorku z namenom, da doseže kak sporazum glede stavke, toda miličarjev sin je zavrnil vsak pogovor o tej stvari. Ravnotako so izjavile ostale glave premogarskih družb, da nimajo ničesar arbitrativ (razpravljati in razsojati) s stavkarji. Pač pa so zvrnili desetdnevno krvolitje z masakriranjem v Ludlowu vred na štrajkarje!

Kljub temu pa, da se mlajši Rockefeller ni briga, kaj se godi v Coloradu — razen za svoj profit — je le prepaden te dni. Neke anarhistinja po imenu Marie Gantz se je baje izrazila, da ga bo ubila in dvakrat ga je že iskala v njegovi pisarni na 26 Broadway. Njo so zaprli, toda "mlajši" je pobegnil v svojo rezidenco na deželo, kjer se obdan od močne straže že več dni skriva.

Sodrug Upton Sinclair, znani pisatelj povesti "Džungel", je organiziral četo "tihih žalovalcev" nad padlimi žrtvami v Coloradu. S črnim platnom na desnem rokavu hodijo žalovalci vsak dan pred Rockefellerjevimi poslopjem na 26 Broadway gor pa dol. Sinclair je bil prvi dan aretiran in obsojen na globo treh dolarjev, češ da je motil promet, ker se je krog njega zbrala radovedna množica. Toda to ga ni oplašilo.

Čim je prišel iz zapora, nadaljeval je molčeče korakanje s črnim platnom pred Rockefellerjevo palačo v družbi več sodrugov in sodruže na veliko jezo kapitalistov, ki imajo svoga glavna gnjezda v bližini.

POSREDOVALCI MED ZED. DRŽAVAMI IN MEKSIKO NA DELU.

Strah pred vojno počasi izginja. Huerta pred padcem Carranza neče premirja.

Črni oblaki vojne počasi izginjajo in blišči se nada, da bo mir. Posredovalci treh južnoameriških republik, Argentine, Brazilije in Čile, so neumorno na delu že dober teden in dosegli so toliko, da je Huerta privolil v načelu v posredovanje in privolili je tudi, da se sklene premirje med njim in Zedinjenimi državami. Carranza je tudi voljan prisostvovati po zastopniku, toda neče premirja s Huerto. Rebeljon — pravi — se mora nadaljevati dokler zadnji ne pade.

Iz uradnih virov poročajo, da se ta teden snidejo zastopniki prizadetih strank in sicer pojdejo v Havano, Cubo, kjer bodo bolj v nepristranski atmosferi. Zedinjene države bo najbrž zastopal John Lind, senor Zamacona bo zastopal Huerto in senor Rafael Zurbana pa konstitucionaliste. Pogoji, ki jih bo stavila naša vlada, še niso znani, vendar je pa gotovo, da Wilson ne bo zahteval le, da mora Huerta ugoditi prvotni zahtevi, ki je povzročila konflikt, namreč pozdrav zahteve, temveč tudi, da se mora odpovedati predsedništvu. Na Huerta je torej ležeče, dali bo mir ali vojna. Zato je pa Wilsonu in Bryanu vseeno, če Carranza privoli v premirje ali ne; še rajši vidi, da se civilna vojna nadaljuje in da Villa čimprej požene Huerto iz Mexiko City, ker potem je to delo prihranjeno naši armadi. Villa se pripravja na napad na Tampico in Saltillo, dve glavni postojanki, ki mu še ovirata pot v glavno mesto. Ker se bo pa mirna konferenca najbrž vlekla precej časa, lahko Villa med tem izvrši svoje delo in potem je stvar končana, kar se tiče Zedinjenih držav.

Huerta pa ima dovolj sitnosti doma brez rebelov in ameriške armade. Zadnje dni je buknila proti njemu revolta v Mexiko City v njegovih lastnih vrstah. General Blanquet, njegov največji prijatelj in vojni minister mu je glasom zanesljivih poročil obrnil hrbet in Huerta se boji, da se lahko vsak dan izvrši nad njim tragedija, katero je on izvršil lani nad Maderom. Zadnji petek je Huerta prepovedal vso trgovino z ameriški trgovci izjavljajoč, da meksikanski trgi bodo Američanom tako dolgo zaprti dokler bo Vera Cruz v rokah naše armade.

V Vera Cruzu gospodari general Funston s svojimi 5000 pšeci in z več oddelki topništva. Morariške čete, ki so zasedle mesto, so se zadnji teden z malimi izjemami vrnile na bojne ladje. Zadnjo soboto so se približale meksikanske čete — 150 mož po številu — do vodovoda kakih deset milj od mesta, od koder ima Vera Cruz pitno vodo, hoteč istega uničiti. Američani so pa z enim samim strelom iz puške pognali Meksikance v beg — tako namreč poročajo brzojavke.

O, Colorado, Colorado, nesreča in sramota tvoja kadar je car Rockefeller raztegnil svoje carstvo čez tvoje meje!

Največja bolezen na telesu kapitalistične družbe je beda! In za bolezen kapitalizem nima niti ne mara nobenega zdravila.

Carnegie poseduje tovarne, v katerih se izdelujejo jeklene ploče za bojne ladje. Te ploče dajejo Carnegieju dividende, s katerimi veliki "filantrop" prireja pojedine v proslavo svetovnega miru! Velik je Carnegie!

IZ NASELBIN.

Nokomis, Ill.

Bolj poredkoma se čita iz naše naselbine kako poročilo v našem Proletarcu. Zato hočem jaz nekoliko poročati.

Socialistični klub št. 128 za naše razere dobro napreduje. Danes štaj 38 članov in članice. Pridružite se nam tudi ostali slov. delavci v boju za odpravo meznega suženjstva — nenasišnega kapitalizma. Kdor je za odpravo sistema, v katerem žive kapitalistični lenuhi v neprimernem razkošju, pridni delavci pa dostikrat niti najpotrebnejše hrane nimajo, v naše vrste!

Delavske razmere so, kakor v večini mestih. Od 1. aprila ne delamo nič, in tudi ne vemo, kdaj zopet začnemo. Večje napake, mislim, da niso mogli narediti uradniki U. M. W. of A., kakor tedaj, ko so dovolili delati naprej brez vsake pogodbe in zraven pa še privolili, da morejo premogarski borani sklepati pogodbe glede lestvice po državah, distriktih, subdistriktih in celo s par krajevnimi organizacijami. Namesto tesnejšega združenja, smo sedaj bolj razdruženi, kakor poprej.

Štrajk v Michiganu je torej končan. Rudarji so se vrnili na delo z neznatnimi pridobitvami, upoštevajoč silne žrtve, katere so doprinesli v boju med delom in kapitalom. Vzile temu, da so rudarji na gospodarskem polju izgubili, so si na političnem postavili trden temelj stavbi, ki bo enkrat venčala zmago, ako jo v tem smislu nadaljujejo, tudi na gospodarskem polju. To so pokazale volitve dne 7. aprila. Ko se to zgodi, se bodo tudi tresle žile in kosti slovenskemu blagoslovljenemu efiljatu Luku Klopečcu, katerega pač ni še prekosil noben Slovenec v izdajalstvu!

V Coloradu se vrši prava civilna vojna. Združene države pa se pripravljajo na vojni pohod v Mexiko. Kaka ironija! Združene države naj napravijo najprvo mir v svoji lastni deželi, da bo vsaj delavec varen v svoji lastni hiši ali taboru pred beriči, deputiji in enakimi lopovi, kateri vladajo sedaj v južni Coloradi. V Mehiko pa naj pošljejo Hearst-a, Morgana, Rockefellerja in druge kapitalistične pijavke, katere imajo interes, da se Mehika zase. S seboj tudi lahko vzamejo južno-coloradskega diktatorja, gen. Chase-a in njegovo bando, da tam izkažejo silni pogum, katerega so imeli tukaj v Coloradu nad ženami in otroci. Mislim, da bi jim kmalu sree v hlače padlo, ko bi prišli čez Rio Grande.

V našem slovenskem socialističnem gibanju, oziroma v organizaciji, se je pokazalo par grdih madežev. To je tistih par sodrugov (?), kateri smatrajo svobodno-miselno glasilo "Glas Svobode" za prizivni in porotni odbor Jugoslovanske soc. zveze. Ne vem, kako so se mogli tako daleč izpaziti. Še večja neumnost pa je od ljudi okoli "Glas Svobode", ki hočejo na vsak način vedeti, da je "Glas Svobode" socialistični list.

Pozdravim vse sodruge širom Amerike!

Za socializem

J. Mekinda.

Springfield, Ill.

V št. 41 Amer. Slovenca se je zopet zmagovito izkazal javnosti neki "šepirdemo". Dotičnik je baje visokošolec, ker se poslužuje visokih besed, da bi jih naveden rdečkar res ne rabil. Svinje in podobna imena so za dopisuna najvišja učnost. Pa kaj naj pričakujemo od takih pobožnjakov drugega kot psovke? To je edino, kar znanjo. Da bi se zanimali za delavsko politično in gospodarsko organizacijo, o tega ne. Ali je kaj čudnega potem, če razni McNaughtoni in Rockefellerji šikanirajo delavce, ko vedo, da imajo za seboj take bravce, kakršne vzgaja Amerik. Slovenec?

Priporočam naj postavimo njemu vseč poslopje, ki bo naša list. To odločno odklanjamo. Prvič zato, ker to naposled ne bi bilo naše, drugič pa zato, ker se res nečemo podati v zvezo s poslopjem — ki je, kakor ste sami rekli — v zvezi z gnojnico. Novo poslopje — to bi bila denarna kovačnica

za vas, kaj? To bi nosilo obresti. Ampak za rdečkarjev groš ne boš kadil po 25c cigare, niti pil šampanjca.

"Šepirdemo" stresa svojo jezo tudi nad nekaterimi, ki imajo svoje žene in otroke v starem kraju. Well, ali ni boljše imeti žene in otroke, kakor pa celibatirati? Ali ste pozabili, kam je to pripeljalo Ex Rev. Šmida? — Kdor je v steklenem paviljonu, je zanj mnogo bolje, da ne meče kamenja. — Revše klati nekaj o izprijenosti. Kje pa je več izprijenih ljudi, kot v deželah, kjer vlada klerikalizem? Ozrite se v Španijo, na Kranjsko itd. Seveda, ta sprijnost je druga reč; on misli, da je delavec sprijen zato, ker se ne pusti lepo skubsti od takih popov, kot je sam. Če bi delavec prinesel ob vsaki pedi pol v farovž, potem bi bil delavec fest, drugače je pa izpriden. Ne boš kaše pihal, Luka! Ti lahko te reči poješ tvojim bravcem, ne pa zavednim delavcem; humbug takihle rakov, ki nazaj vesljajo, predobro poznamo. — Toliko za danes. — **Pridem še.**

Aurora, Ill.

Čenjeni sodrug urednik: —

Namenil sem se napisati par vrstic v našem Proletarcu, pa Vas prosim, da mi odstopite malo prostora. — Z delom gre sedaj bolj slabo, drugače smo pa še vseeno dobre volje. Bogati smo tako hudo, da se nam še ni treba družiti s socialisti, s tistimi puhlo-glavci — kakor nas nazivljejo omikani gospodje — ki žele "talati". Kdor pozna tukajšnje razmere, bo že vedel, kam to meri.

Danes bi rad spregovoril par besed o še nečem drugem. Berem razne dopise od sodrugov dopisovalcev. Zelo me je zanimal dopis v št. 341, iz Gunn, Wyo., od F. T. Dober dopis. Tudi jaz se strinjam z dopisnikom. — Trdim namreč, da če ne bi zavedno delavstvo bilo tako popustljivo in kratkovidno, bi že danaj spoznalo svobodnomiselnost, ki jo zastopa G. S. Moje neomajano mnenje je, da nam v mnogih slučajih svobodni več škodujejo, kot pa klerikalci. Jaz nisem naročnik ne na G. S., ne A. S., zasledujem pa polje obeh in vidim, da je na eni strani odprt sovražnik, med tem ko je na drugi potuhnen. Kaj pomaga, če čitaš v listu, o katerem sanjaš svoj ideal nekaj dobrega, ko pa vse tisto pri prvi priliki zakadi lastniki, ki mora gledati za svoje interese, v blato, pa ti umaže vse. Dostikrat je bil vržen ta ideal tistih, ki podpirajo svobodno, v blato. Kriz je samo to, ker naši delavci tako radi pregledajo in pozablajo.

Ali napr. ni to smešno, da delavci kupujejo privatni osebni tiškarni in stroje, o čemer ne bodo imeli nikdar nobene odločilne besede? Narobe: prav po tolovajsko bodo enkrat napadeni, kakor zna pač to gospodar linotipa. Prav ima Proletarec, da te stvari osvetli; to je njegova dolžnost. Če ne bi tega storil, bi se mu lahko enkrat očitalo, da je bil brezbrizen in da ni pokazal še ob pravem času nevarnosti, ki preti nečemu delavstvu. Proletarstvo stališče je pravo! Le tako naprej!

John Blažič.

Springfield, Ill.

Tesarjev sin Krist je rekel: "Varujte se onih, ki Vam prilizneno govorijo, od znotraj pa so grabežljivi volkovi." To velja ravno o naših ta "črnihi", zlasti od kar so prečitali dopis v "Proletarcu" z dne 31. marca. V živo jih je zadel in prepričani smo, da je marsikateri — posebno našega "častitega" — kar v dnu duše speklo, ko se je videl razkrikanega, ko je čital britko resnico. In besneli so kakor na pol blazni derviši, krikali in vikali, vpili in pretili eden drugemu, ker je bilo vžaljeno njih črno "veličanstvo". Kajpada mi smo se jim pomilovalno smejali, njih omeogli jezici in čakali, kaj bojo ti junaki žalostne postave odgovorili. Skrupucali so z združenimi močmi klavrn dopis, ki ga je priobčil "A. S." dne 10. aprila, in katerega je podpisal njih "Turški Paša". Ovrgli niso v dopisu niti jedne naših trditve, ker jih ne

morejo niti ne znajo. Mi držimo splošnem galosavju in konvenciji.

Sprejeta resolucija se pošlje v Glasilo S. N. P. J., Proletarec, Gl. Sv. in N. V.

John Pečnik,
predsednik shoda.
John Černe,
zapisnikar shoda.

Ely, Min.

V nekajkih besedah odgovorim sledeče: Vidi Frank M. Delach, da kar je bilo v dopisu iz Ely v št. 343 tega lista priobčeno glede tvojega odstopa od Čitalnice, sem slišal od nekaterih znancev, ki še zdaj živijo. Ko sem omenjene besede pisal, nisem mislil hudo, temveč smatral sem za novico. Ako so znanci laž govorili, tega jaz ne morem preštudirati. Moje življenje je pošteno in tudi za sebe skrbim. Kar je, je to, da v bodoče se hočem bolj prepričati o novicah, ki jih bodem v javnosti podajal. Jutro.

Pittsburgh, Pa.

Večina tukajšnih rojakom je že znano, da se je početkom tega leta tukajšno delavstvo vseh narodnosti zavezalo za ustanovljenje konzumnih trgovin. Isto je izposlovalo 30. januarja t. l. charter na ime "Federated Co-operative Association".

Da se pa zamore ugoditi narodnostim v raznih distriktih, se hoče, ako le mogoče, odpreti filijalke po narodnostih. Kar se naše narodnosti tiče, je prišlo do sklepa, spraviti zadostno število članov skupaj v Lawrenceville distriktu in v N. S. okrog Chestnut in Ohio St.

Naši rojaki kažejo precej zanimanja za to prekoristno delavsko gibanje v svrhu znižanja cen življenjskih potrebščin. Do sedaj se je že precej rojakov vpisalo članom — a ne še zadosti, da bi zamogli odpreti filijalko. Zatorej rojaki, katerim je na tem, da se ta delavstvu koristna ideja uresniči, na delo za svojo filijalko.

Ta ideja se med Slovenci že delj časa goji, a žel se ni prišlo do uresničenja. Po mojem mnenju nam bode toliko lažje zdaj (tem potom) priti do konzumne trgovine, ker danes ne stojimo na tem delu samo Slovenci, ampak tudi drugi narodi. Po velikosti tukajšnje naselbine računajoč, smelo trdim, da lahko ustanovimo dve močni filijalki — v omejenih distriktih — naše narodnosti. Treba je le malo več zanimanja.

Ker že od početka zasledujem to gibanje — in vsekakor odobravam — sem vsak čas pripravljen dati rojakom ožje informacije in želim, da bi se tudi ostali rojaki bolj zanimali, ter prej kot mogoče spravili zadostno število članov skupaj za slovensko filijalko. Omenim naj še, da nikakor ne zadostuje gola simpatija (vsaj v začetku ne), kajti pri otvoritvi se zamore računati le na članstvo. Pozdrav zavednemu delavstvu, Blaž Novak.

Nokomis, Ill.

RESOLUCIJA,

katera je bila sprejeta od skupnih društev v nedeljo 26. aprila t. l. in to: S. N. P. J. št. 209; S. S. P. Z. št. 131 in S. D. P. in Penz. dr. št. 24.

1) Zgoraj omenjena društva so v sporazumu za združitev. Naj bi si bilo po kateri poti hoče. Samo da se zedinimo. Zahtevamo pa varstvo premoženja.

2) Ime "Organizacije" u službu združitve vseh Jednot in Zvez prepustimo skupni konvenciji.

3) Protestiramo proti vsakemu članu (ici), posebno pa uradniku, kateri je protivnik združitve.

4) Protestiramo tudi za novo zdravniško preiskavo glede višje zavarovalnine.

5) Kar se tiče odpravnine, naj bi se upeljal penzijski sklad, kateri pa ne bi smel biti v dotiki z drugimi skladi.

6) Apeliramo na uradnike pripravljane odbora, da delujejo, kakor hitro mogoče za splošno glasovanje združitve.

7) Pripravljeni odbor naj gleda, da upelje več vrsti zavarovalnih razredov. Da se morejo člani (ce) poljubno zavarovati, da ne bodo člani (ce) kaj prizadeti, odnosno oškodovani, kateri sedaj pripadajo k več organizacijam.

Obenem pozivamo vse ostale člane (ice), kateri so protivniki za

združenje, da čim prej spregledajo iz svojega sna in da nam sledijo, ker to je tudi prava pot za naš slovenski narod.

Vsem bodi geslo: Vsi za jedno, jeden za vse!

Za dr. S. N. P. J. št. 209.

F. Zimerman.

Za dr. S. S. P. Z. št. 131.

F. Deželak.

Za dr. S. D. P. in Penz. št. 24.

J. Kanje.

Fr. Zimerman, preds.

Jos. Aubel, zap.

Detroit, Mich.

Čenjeno uredništvo: —

Ker se le malo sliši iz naše naselbine, sem se namenil jaz napisati par besed v naš delavski list Proletarec, kakar prosim da mi odstopite malo prostora.

Delavske razmere so pri nas skrajno neugodne. Delavstvo bega od tovarne do tovarne in išče dela; brez dela delavstvu ni mogoče vzdrževati samega sebe in družino. Ali dela ni. Gospodarska kriza se čuti vsepovsod. Kam naj se človek obrne za delom? To je pač težka misel. — Vsestranska poročila širom Amerike se glase enako: brezposelnost vsepovsod. Kruti časi za obstanek so prinesli mnogim verskim fanatikom nekaj spoznanja; mnogi so začeli misliti, da to le nemore biti božja volja, da je tako. Dokler se moli in dela — gre; ali ko se zapre tovarna je lahko cerkev odprta noč in dan, in verniki lahko v nji prepevajo psalme in molijo, kar se da — z nebes ne pade nič. Tovar na je jačja ko cerkev! In zato hočejo delavci imeti pred vsem odprta vrata tovarne, preje kakor pa odprta vrata cerkve.

Delavci, ki je vse producirajo, mora sedaj lepo molčati, če prav nima gnetnih sredstev; ključ tovarne ima kapitalist in ne delavstvo. Delavstvo molči in strada. Tako so te učili in te še uče razni izkoriščevalci. Nikdar ti niso priporočili, da se organiziraj gospodarsko in politično, da si boš lažje priboril svoje pravice, vedno so ti pridigovali, da bodi ponižen, hlapec vedno in povsod. In sedaj se ta nauk mašuje nad teboj. Well, ali je kje pomoči? Dovolj! Samo spregledati moraš enkrat in se otesti tistih predsodkov. Čitaj socialistično časopisje in knjige, pridi v organizacijo in pouči se, kaj socialisti zahtevajo.

Vsaakega delavca dolžnost je, da se zanima za svoj razred, za svojo organizacijo. V organizaciji delavce izve, kaj je njemu v korist in kaj mu je v kvar; skratka: v organizaciji iznajde, da je njegovo izboljšanje odvisno od njegove lastne moči in od nikogar drugega!

Slovenski delavci v Ameriki imamo dva dobra časopisa, to je Proletarec in Glasilo S. N. P. J. Delujemo za razširitev teh dveh z vsemi našimi močmi, a ob enem ne pozabimo na politično in gospodarsko organizacijo. Proč z izgovori, ki ne veljajo nič. Proč od alkohola in kvart; kajti to ne bo prineslo delavstvu nobenih poljškov, niti končne zmage, ampak ga bo še bolj zaslužilo.

Slovenski delavci v Detroitu! Jugoslovanski socialistični klub št. 114 ima svoje redne seje vsako prvo in tretjo nedeljo v mesecu na 1184 Russell St. Pridite k seji in postanite člani kluba. Seje kluba so javne in se jih torej vdeležijo lahko vsaki.

Konečno pozivljem še člane kluba, da se redno udeležujejo seji, kajti če se članstvo samo zanima za vzornost delovanja, je to že samo ob sebi najlepši del agitacije za našo stvar.

Socialistični pozdrav vsem sodrugom širom Amerike!

N. Bajec.

Black Diamond, Wash.

Ker se še nisem nikoli oglasil v našem delavskem listu "Proletarec", hočem danes malo opisati razmere v tukajšnji naselbini. Delavske razmere niso nič kaj posebno ugodne. Dela se samo po tri do štiri dni na teden, zraven tega pa so še slabi premogovi rovi; globoki in nopalnjeni s plinom, tako da nam dajo že kapitalisti dosti odloga, da ne postanemo preveč bogati. Sploh smo vsi reveži, posebno pa še samei, ravno toliko se zaslužijo, da se pošteno preživimo.

Napredni tukajšnji rojaki mislim da niso ravno preveč, mnogo bolj bi morali čitati "Proletarca".

Jaz ga rad čitam, ker iz njega izprevidim, da se dobro poganja za delavske interese. Zatorej le vkup delavci, organizirajmo se tudi na političnem polju, da ne bomo tako zatirani od naših delodajalcev. V današnji mizeriji in bedi mora eden delavec delati za dva, ako gre pa kakšen brezposelni uprašati za delo, mu pa prevzetni delovodje reče, da ima delavcev dovolj in se siromašnemu delavcu smeja v obraz.

Letošnje leto je posebno slabo na "pacičnem obrežju". V večjih mestih, kot je Seattle, hodijo brezposelni delavci trumoma po mestnih ulicah in ponujajo svoje delavno moč na prodaj za vsako še tako beraško ceno. Kdor hoče delo, dotični si mora kupiti slabo delo pri "Employment shark".

Tukaj na Black Diamond se pa tako ne dobi dela, ker je družba zaprla eden rov, katerega tukaj imenujemo "B. mine". Na unijski seji je bilo sklenjeno, da se ne sme novinec popred jemati na delo, dokler vsi stari brezposelni delavci ne dobe dela. Slišal sem še eno novico, ali pravzaprav staro obrabljeno frazo naših duhovnih petelinov. Tukajšnji katoliški duhovnik, Rev. Mlinar, se je preceh hudo razjezil na velikonočno nedeljo nad svojimi ovčicami, ker bolj slabo obiskujejo škofovo cerkev. Mož je bil zelo proti podpor-nim društvam, češ, da niso zaniž in da je boljše ako člani pomečejo v peč društvene knjige in svoje članske knjižice. Škoda, ker nisem bil navzoč, da bi malo bolj natanko opisal, kako se je zgrajal nad svojimi ovčicami. Morda je župnik žal, ker dotičnih dolarjev, katere mi plačujejo za asessment pri društvih — ne dobi on, katere bi seveda potem lahko zapil.

S proletarskim pozdravom

L. Debeljak.

Ely, Minn.

Ker je to moj prvi dopis v vašem čenjenem listu, vas prosim za nekoliko prostora. Kar se tiče dela po rudnikih, se dela še precej dobro. — En rudnik, po imenu "Sibby mine", je družba zaprla na polovico. V omenjenem rudniku se sedaj dela samo po dnevu, zaradi tega je še večje število brezposelnih delavcev. Vreme imamo tudi vsaki dan ugodnejše, kar nas je ta malih elyških farmarjev smo se že začeli od krompirja pogovarjati, ker ga bo kmalu treba saditi.

Tem potom tudi naznanjam članom društva št. 20 A. S. B. P. društvo v Ely, Minn., da društvo zbora vsako drugo nedeljo v mesecu točno ob 2. uri popoldan v Frank Verantovi dvorani, ne pa vsako tretjo nedeljo, kakor je bilo pomotoma priobčeno v imeniku krajevnih društev.

Pozdrav vsem zavednim slovenskim delavcem.

Louis Champa, predsednik.

Glencoe, O.

Sporočiti vam imam žalostno novico. Dne 20. aprila nam je pobrala smrtna kosa našega priljubljenega brata Ivana Pleskova v starosti 58 let. Pokojni je bil doma iz Kamnice pri Novem Mestu in živel v Z. dr. nad 20 let. V stari domovini zapuščal soprogo in neznanu koliko otrok. V Ameriki ima eno hčer, pred nekaj leti je živel v Pittsburghu, njeno sedanjše bivališče pa nam je neznan. Pokojnega smo pokopali dne 21. aprila. Bodi mu lahka zemlja.

P. Dolenc.

Johnstown, Pa.

Tukaj se nahaja mala slovenska naselbina (Kelso). Nobenemu rojaku ne svetujem, da bi prišel semkaj uprašati za delo, ker ga nobeden ne bo dobil. Tukaj je sedaj štrajk. Mi smo bogate lastnike premogovov vprašali za nekoliko boljše plačo, niso pa hoteli nas uslišati, ter so rajši zaprli rov za nedoločen čas.

Rov lastuje "Barneburg Coal Co." Kadar se bode začelo z delom, takrat bodem že poročal.

Ssoc. pozdravom

J. Korošec.

Na roki je še par sto iztisov majniško izdaje Proletarca. Socialistični klubi ali posamezniki jih lahko naroče, dokler je še čas. Majniška izdaja je najpripravnije sredstvo za agitacijo za pridobivanje novih naročnikov. Sežite po njih. Cene so običajne.

ADVERTISEMENT

SLOV. DELAVSKA

PODPORNA ZVEZA

Ustanovljena dne 16. avgusta 1908.

Inkorporirana 22. aprila 1909 v državi Penn.

Sedež: Conemaugh, Pa.

GLAVNI URAĐNIKI:

Predsednik: FRAN PAVLOVIČ, box 705, Conemaugh, Pa.
Podpredsednik: JOSIP ZORKO, R. F. D. 3, box 91/a, West Newton, Pa.
Tajnik: ALOJZIJ BAYDEK, box 187, Conemaugh, Pa.
Pomožni tajnik: IVAN PROSTOR, box 120, Export, Pa.
Blagajnik: JOSIP ŽELE, 6108 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.
Pomožni blagajnik: JOSIP MARINČIČ, 6408 St. Clair Ave., Cleveland, OH

ZAPUŠNIK:

ANDREJ VIDRIH, box 523, Conemaugh, Pa.

NADZORNIKI:

VILJEM SITTER, 1. nadzornik, Lock box 57, Conemaugh, Pa.
FRAN TOMAZIČ, 2. nadzornik, Gary, Ind., Tolleston, Sta., box 73.
NIKOLAJ POVŠE, 3. nadz., 1 Craib st., Numrey Hill N. S. Pittsburg, Pa.

POROTNIKI:

IVAN GORAEK, 1. porotnik, West Mineral, Kansas, box 211.
JAKOB KOČAN, 2. porotnik, 409 Ohio Street, Johnstown, Pa.
ALJOZIJ KARLINGER, 3. porotnik, Girard, Kansas, R. F. D. 4. box 86.

VRHOVNI ZDRAVNIK:

F. J. Kern, M. D., 6202 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

GLAVNI URAD v hiši št. 46 Main Street, Conemaugh, Pa.

POMOŽNI ODBOR:

Dremelj Jožef, box 275, Conemaugh, Pa.
Gačnik Ivan, R. F. D. 3, box 54, Johnstown, Pa.
Zaman Franc, box 556, Conemaugh, Pa.
Klinar Martin, 812 Chestnut street, Johnstown, Pa.
Rupert Jakob, box 238, South Fork, Pa.
Gabrenja Matija, R. D. 1, box 120, Johnstown, Pa.

PRIHRAVLJALNI ODBOR ZA ZDRUŽEV SLOVENSKEH PODPORNH NAPREDNIH ORGANIZACIJ.

Predsednik: Viljem Sitar, box 57, Conemaugh, Pa., član S. D. P. Z.
Zavertnik Jožef, 2821 Crawford Ave., Chicago, Ill., član S. N. P. J.
Martin Konda, 2656 So. Crawford Ave., Chicago, Ill., član S. S. P. Z.
Hrast Anton, P. O. New Duluth, Minn., član S. N. P. J.
Stefančič Martin, box 78, Franklin, Kans., član dr. sv. Barbare.
Mostar Josip, IL Box 351, Staunton, Ill., član S. D. P. & P. D.
Goršek Ivan, box 211, West Mineral, Kans., član A. S. B. P. D.

Delegatje za združenje sestane dne 14. januarja 1914.

Viljem Sitar, box 57, Conemaugh, Pa.
Rebolj Ivan, Glencoe, Ohio.
Stefan Zabric, box 227, Garrett, Pa.
Birk Zofija, 6029 Glass ave., Cleveland, Ohio.

Uradno Glasilo: PROLETAREC, 4006 W. 31st Street, Chicago, Ill.

Cenjena društva, oziroma njih uradniki, so uljudno prošeni, pošiljati vse dopise in denar, naravnost na glavnega tajnika in nikogar drugega. Denar naj se pošilja glavnemu pravil, edino potem Poštah; Expressih; ali Bančnih denarnih kassah, nikakor pa ne potem privatnih čekov.

V slučaju, da opazijo društveni tajniki pri poročilih glavnega tajnika kako pomanjkljivosti, naj to nemudoma naznanijo urad glavnega tajnika, da se v prihodnje popravi.

NEKAJ O NAŠEM GIBANJU.

Med ameriškimi Slovenci ima socializem še čudne vrste pristaše. Priznati moramo, da si socializem mnogi razlagajo po svoje, ki pa ne soglašajo z nauki Karla Marksa. —Kje leži vzrok? Ako pogledamo zgodovino, lahko iznajdemo, da se je pri nas začela propaganda za nekakšne vrste svobodomiselnosti socializem, predno se je uvrstila nauki Karla Marksa. S to mešanico so posamezniki začeli agitacijo v smislu razrednega boja. Pri tej mešanici naletijo socializem na odpor. Te vrste socialisti si v svoji sebičnosti domišljajo, da je organizacija brez potrebna. Ako pa pridejo v organizacijo, se jim zdi, da se jim krajša osebna svoboda, zato, ker se nanje apelira, da spopnujejo strankino disciplino.

Pa dotaknimo se male svobodomiselnosti. Kaj je svobodomiselnost? Svobodna misel je kulturni pojem in ne pozna nobenega razrednega boja. Bavi se le z verskimi boji in dvomi in kot s tako menijo svobodomiselniki, bodo o svobodili vse delavstvo izpod kapitalizma. Ne more se torej svobodomiselnost in socializem metati v en žakelj, kar se pa od strani zmešanih socialistov, žal, čestokrat dogaja. Če se kdo odpove cerkvi ali veri, s tem se zdaleka ni rešeno, da je postal razrednozaveden, in ker ni razredno zaveden, ker ne pripozna razrednega boja med delom in kapitalom, tudi ni socialist; lahko pa je svobodomiselnec. Nehote se spominim slučajja, ki se je pripetil nedavno. Neka oseba je zatrjevala, da je socialističnega mišljenja, da je socialist; na uprašenje pa, iz kakšnih vzrokov pride do tega zaključka, je dejal, da zato, ker pripada k podporni organizaciji, ki je sprejela socialistično načelo, in ker je proglašena od nasprotnikov kot socialistična. In to ni bil samo edinec; takih "sodrugov" je več. Taki "sodruzi" pa, ko pridejo v stranko, več škodujejo, kakor pa koristijo strankinem gibanju.

Druge vrste socialisti so zopet, ki vidijo v stranki svojo osebno korist. Pridejo v stranko trgovci, ker mislijo, da bo to kaj neslo; nekako tako pridejo naokoli kakor salunerji na piknik. Razume se samoobsebi, da so te vrste socialisti še mnogo slabši, kakor prvi. Zakaj socializem stremi po odpravi privatne lastnine, tak biznis-

men je pa prišel morda v stranko z namenom, da sebe gospodarsko opomore.

Dobro znani slovenski publicist sodr. Abditus pravi v svoji knjigi "Socialni problemi" o teh socialistih sledeče:

"Socialisti, ki stremi le za gospodarskim in administrativnim preobratom današnje družbe, ker je on sam onemogel, samo zaradi lastnega gmotnega položaja je socialist samo na pol. Zakaj izboljšate temu človeku njegovo družabno stališče na kakoršnikoli ne-socialistični način pa bo zaverel brezobzirno svoje dosedanje družabno načelo.

Omogočite na priliko takemu socialističnemu delavcu, da gmotno pridobi s tem, da kazi stavko in storil bo to nemudoma. Ali dajte mu priliko, da izda ali ogoljufu svoje tovariše, in ne bo pomišljal dolgo."

Ravno to smo v Ameriki že vse doživeli. Kdo se ne spominja boja pri S. N. P. J. Ako si vprašal tedanje goljufe, kaj so po prepričanju, je vsak zatrjeval, da je socialist. A ko so dobili priliko, so pokazali svoj značaj v pravi luči: da jim je prvo načelo njih privatni interes. Naša dolžnost je, da pri vsaki priliki varujemo stranko pred takimi vihravimi karakterji, kajti posameznik čisto lahko mnogo škoduje organizaciji. Kdor misli, da bo v socialistični stranki našel podpiralec za privatne koristi, ta se bridko vara in je torej bolje, da ne išče stika s stranko. F. A.

INDUSTRIJELNA VOJNA.

Industrijska vojna, zaradi katere trpi na tisoče trpinov delavcev, bi se morala enostavno brez vsakega odloga preprečiti takoj. Zolto časopisje pravi ali bolje namiguje, da bi se morali zavzeti postaviti izdelovalci in dati nekakšno navodilo, da bi se postavnim potom preprečila taka nasprotstva med delavci in delodajalci. To je njih stara pesem, ali vkrnili niso še popolnoma nič v korist delavcev producentov, naobratno pa vedno ščitijo kapitaliste. Nerazumljivo je sploh, čemu si ti ljudje belijo stem glavo, ko imajo delavci sami že pripravljeno svoje zdravilo za enake bolezni, zakaj ga ti kapitalistični lopovi ne puste enostavno v uporabi, to je čisto navadno zdravilo kot ga sami vedno uporabljajo:

na silno sredstvo. Ako je njih srce tako dobrohotno, toraj naj samo puste delavske vrste v boju, da se smejo sami bojevati in uporabiti vsa pota njim ugodna za njih zmago, edino je, naj jim dovolijo enake sredstva kot jih rabijo njih nasprotniki; dajo naj jim enake pravice kot kapitalističnim magnatom in jih puste v miru, da se sami bojujejo s svojim sovražnikom, kot na primer, ko dovolijo lastnikom podzemeljskih ravnov, da smejo nastaviti svoje privatne straže, javstvo in druge najete pretepače, da smejo moriti in streljati na ubogega delavca rudokopa in stem tako rečeno zavarujejo svojo vrednost, puste naj ravno tako tudi delavce, ki se bore za svoje pravice za izboljšanje svojega življenja ter obstanka svoje družine, da se imajo tudi ti polno pravico oboževati in nastopiti napram svojem sovražniku gospodarju kapitalistu, da se izvajata in stem ob enim za- jamči delavcu, ki je v borbi za svoje življenje, da se tudi on lahko brani s puško v roki kot njegov nasprotnik in da si tudi delavec stem lahko zavaruje svoje življenje. Mi se ne moremo spomniti niti na en sam slučaj, da bi se sploh še kedaj državni rjavo hlaeniki postavili v korist delavcev oziroma, da bi varovali interese delavcev štrajkarjev, vemo pa, da ti vedno stoje na strani lastnikov kapitalistov. Dovolj nam je jasen slučaj v borbi za življenjski izboljšek iz West Virginia in iz Colorado premogokopov in ravnotako iz michiganskega bakrenega okraja.

V državah Michigan in Colorado so se nam pokazali popolnoma nezmogneni postaviti dajalec za poravnano med delavci in kapitalisti. Ravno nasprotno v obeh državah se je izkazalo, da milica je le ščevala in hujšala ter še poslabšala razmere v boju med delavci in kapitalisti. A zvezna država je ravno tako ostala brez vsakega dovolnega uspeha ali kake splošne koristi, vse kar je ta izvršila je edino le, da je napravila preiskavo; ni pa poravnala ničesar. Bakreni in premogovni baroni so se posmehevali obema: zveznem in državnem postavodajstvu.

Ako bi dovolili štrajkujočim bakrenim rudarjem v Michiganu enako pravo rabiti orožje, kot so ga imeli lastniki rudnikov in da bi ostala milica doma, potem bi bila cela stvar vse drugače izpala; le parkrat bi se pograbil nam-jeti pretepači in štrajkujoči rudarji in cela stvar bi bila končana. V coloradski premogovski industriji vojni bi bila že davno bitka končana, ako bi se dovolilo štrajkarjem rabiti orožje, kot smejo to rabiti najeti pretepači in poleg njih še milica; pokazali bi gotovo, kdo je zmognejši. Rockefellerjevi najeti lopovi ali zavvedno delavstvo, ki je Rockefellerja obogatelo s svojim trdim delom. Vse kar je država stem naredila je, da je ljudi izbudila, oziroma direktno pokazala, da se popolnoma nič ne zanima za korist delavske mase in jih stem še celo spodbudila, da so pričeli misliti in celo dvomiti o ne pravičnosti uporabe zakonov države in celo jih privedla precejšno število v vrste zavednih, o čemer prej niti pojmi niso.

Posledica temu je bila, da so se morali rudokopači v Colorado oboževati in se podati v vojno s svojim orožjem proti državnim milici in proti Rockefellerjevimi najetim pretepačem, da si tako kar v njih moči zavarujejo svoje življenje in življenja svojih žena in otrok.

Čemu odlašati, zakaj se loviti in prikrivati okoli grma? Zakaj bi se ne povedalo jasno enkrat za vselej, da industrijska vojna je prav tako vojna, kot sploh vsaka vojna; toraj zakaj bi se ne dovolilo obema strankama enake pravice, kot se jih dovoljuje sedaj samo eni strani in to pod zaščito pestave.

V tem se zreali vsa dobrohotnost vseh kapitalističnih strank brez izjeme in vidimo, da ako se ljudstvo ne bo samo zavzelo in borilo proti takim brutalnim napadom kot so vrše ravno sedaj, potem nam ne preostane drugo kakor da se podamo nazaj v staro sužnost, kot je pred leti bila in katera je stala mnogo žrtve predno se je zamogla odpraviti.

v združenih državah še za časa predsednika A. Lincoln.

Delavci, koliko časa bodeš se to poslušali in gledali ne da bi se maščevali nad tem brezsrčnim in divjim postopanjem. Delavec, proletarec izbudi se in pojdi na delo, agitiraj in širi od ust do ust, izvrši nalogo ki ti jo nakladajo enake pravice narave, da se osvobodiš in si pridobiš to, kar je potom zakona narave tvoje. To pa lahko izvršiš stem, da vedno in povsod deluješ za delavsko in socialistično stranko, katera edina ima pogoj in sredstva za izboljšek tvojega položaja, še tem lažje to storiš brez vsacega boja, ako samo glasuješ ob času volitev za kandidate socialistične stranke, jih postaviš v urade in tako zadobiš pravo moč, katera ti je danes prikrajšana in odvzeta. In to brez boja, brez žrtve, katere danes zahtevajo od tebe kapitalistične vlade predno zamoreš dobiti boljši kosček kruha zase in svoje. F. Godina.

Marianna, Pa.

Resolucija za združenje.

Dne 26. aprila se je tukaj vršil skupen shod vseh tukajšnjih društev: št. 171 SNP.J., št. 71 SSP.Z., št. 8 SDP.J. in penzijske družbe. Na tem shodu se je z ozirom na združenje podpornih enot in zvez zaključilo sledeče:

1. Vsa društva zastopana na tem zborovanju so za združenje ali spojitve;
2. združenje naj se izvrši brez ponovne zdravniške preiskave;
3. na ime nove podporne organizacije naj se ne gleda;
4. v združenju organizaciji naj se vpelje štiri razrede za posmrtnino in sicer za \$150.00, \$600.00, \$1000.00 in \$1500.00;
5. Bolniška podpora naj bo dnevno \$1, \$2, \$3;
6. Članom naj bi se dovolilo zavarovati za najnižjo vsrtnino in najvišjo bol. podporo in obratno ali pa oboje;
7. Člani nad 45 let stari naj se ne sprejmejo v višji razred kakor za \$150.00 posmrtnine in \$1 bolniške podpore na dan;
8. kateri član bi se želel zavarovati iz nižjega v višji razred, se mora pustiti zdravniško preiskati.

Poleg navedenih razredov naj bi se v združenju organizaciji vpeljala penzija. V penzijo naj bi se članov nad 45 let starih ne sprejemalo. — Kateri član bi želel vstopiti ali pristopiti iz drugega razreda v penzijo, bi se moral podvreči zdravniški preiskavi.

To resolucijo je skupno zborovanje sklenilo priobiti v vseh glasilih tičeoh se enot in zvez. Predsednik skupnega zborovanja, Jos. Milanich, Mihael Čebašek, zapisnikar.

Gun, Wyo.

Še nekaj odgovora. — V Glas Svobode so prinesli nekakšen odgovor voditeljima Proletarca. — Med drugim pravijo, da so potegnili za ušesa nekega Tomineca. Pri tem so mislili gotovo sami nase, kajti tam imajo to navado da ko ga potegnejo na špagi, da jim za govarja njih privatno torbo. Proletarec ni privatno podjetje, ampak strankino, zato ima pač vsak slovenski organiziran sodrug in naročnik tega lista ne samo pravico, ampak dolžnost braniti njegove interese. Tukaj se ne gre za dolarje privatnežev ampak za gospodarstvo organizacije. Kadar bo Proletarec potreboval linotype, bodo imeli o njem besedo vsi, ki bodo zanj dali. Drugače je pa pri Glas Svobode, kjer bo odločeval o linotypu le lastnik Konda. — Kar se tiče moje zmoglosti, naj bomo pri G. S. kar brez skrbi: nič manj je nimam kakor poprečen slovenski delavec; toliko pa seveda še vedno, da vem kaj so privatni interesi in interesi organizacije. Če bi bil tako izobražen kakor je lastnik G. S. bi storil eno: začel bi fehtati, denar spravljati v svoj žep, kasneje bi pa vsem skup figo pokazal, kakor jo je lastnik Glas Svobode pokazal takrat, ko je pripravil debelega Tafta. Hvala lepa za tako izobrazbo!

Pravite da imate nekaj mojih rokopisov, ampak mislim da jih imate malo. Dvakrat mislim sem poročal o nečem, če jih imate še v posesti, ste hudo skrbni ljudje. Če hočete pri G. S. še kaj pisati, če Tominec, naj kar pišejo, bomo že obračunali, ko poteče naročni- na. Frank Tominec.

Glencoe, Ohio.

Cenjeno uredništvo: —

Zopet Vam poročam žalostno novico, ki se je pripetila v tukajšnji naselbini dne 22. aprila. Ta dan nam je pobrala iz naše sredine smrtina kosa Terezijo Žibert soproga Jos. Žiberta. Ranjka je bila 28 let stara in je bolehal nad dve leti, in je imela različne zdravnike, toda vse ni nič pomagalo. 20. aprila je šla k zdravniku v Whiling, W. Va., drugi dan pa je morala v postelj iz katere ni več vstala. Pokojnica zapuša soproga in štiri nedorasle otročice, svoje starše in brate, vsi v Zed. državah.

Lahka ji zemljica. X.

Davis, W. Va.

Naznam članom tukajšnjega socialističnega kluba št. 139, da se bode vršila klubova seja ravno tisto nedeljo, kakor seja društva S. N. P. J. in sicer ob 1. uri popoldan.

Apeliram na sodruge, da pripeljejo na sejo novih bojnikov za socializem.

Socialistični pozdrav

Andrej Kočan, tajnik.

SOCIALISTIČNO GIBANJE.

— Na Francoskem so bile zadnji teden generalne volitve poslancev v parlament. Zedinjeni socialisti, ki spadajo v internacionalo, so dosegli krasne vspehe. Natančni rezultat še ni znan, ker se vrše še v 250 okrajih ožje volitve.

— Na Švedskem so socialisti pridobili devet novih mandatov pri državnozbornih volitvah, ki so se vršile pred kratkim. Zdaj imajo 73 poslancev v parlamentu. — V Argentini je izvoljenih sedem socialistov v poslansko zbornico. Samo v Buenos Aires so glasovi narasli na 100,000. L. 1898 je bilo v celi Argentini 52 soc. glasov. Med izvoljenimi sta tudi Enrique Dickman, urednik socialističnega dnevnika "La Vanguardia" in Antonio De Tomaso, tajnik stranke.

— The Independent Labor Party, največja socialistična stranka na Angleškem, je zadnji mesec praznovala edenindvajsetletnico svojega obstanka.

— Stranka v Belgiji je zelo napredovala zadnje leto. Glasom poročila je imela stranka l. 1910 202,584 članov, l. 1912 je to število poskočilo na 232,821 in l. 1913 pa na 269,830. Čez 126,000 članov pripada strokovnim unijam.

— Ravnotako zaznamuje stranka lep napredek tudi na Nizozemskem. Članstvo je lani naraslo od 15,567 na 25,830 in število krajevnih organizacij je poskočilo od 214 na 382. Med novim članstvom je 3001 žensk. V poslanski zbornici je število socialistov naraslo iz sedem na petnajst, v deželnih zborih iz 24 na 42 in v občinskih zastopih pa od 171 na 247.

— Bolgarski socialistični poslanci v zvezi z agrarci zahtevajo razpustitev novega parlamenta na temelju protizakonitih volitev. Vlada je pri volitvah vporabila skrajno nasilna sredstva, da bi si pridobila večino. Raztegnila je volilno pravico tudi na osvoboditve turške pokrajine, toda ravno tam se je vlada najbolj ugriznila. Tri deset turških poslancev, na katere je kralj računal, da ga bodo podpisali, zdaj zahteva tako radikalne reforme, da jih vlada ne more dovoliti. Parlament bo najbrž spet razpuščen.

— V Burlingtonu, Ia., sta izvoljena dva socialistična aldermana. Naš kandidat za župana je ostal v manjšini za 224 glasov.

— V Jamestownu, N. Y., je izvoljen eden socialist v mestni zbor.

— Sodruzi Emil Seidel in Victor Berger v Milwaukee tožita časopisa "The Free Press" in "Germania Herald" za "criminal libel", ker sta ob času zadnjega volilnega boja pisala, da so sodruzi za časa Seidlove administracije vzeli nekako podkupnino od neke trgovine. Stvar je sedaj pred sodiščem.

Razno.

Obsojen denunciant v kuti. Viški franciškan pater Arhangel, ki je tudi katehet na viški šoli, je bil obsojen pred okrajnim sodiščem v Ljubljani na 40 kron globe ali na 48 ur zapora. Pobožni kutar je namreč denunciral jurista Gašperja Pekleta na vojaško dopolnilno poveljstvo, da se Pekle odteguje vojaški službi in da uganja protimilitaristično propagando. Vse skupaj se je izkazalo kot najgrše ovađustvo. Ta dika katoliškega duhovništva da še toliko poguma ni imel, da bi se bil podpisal pod ovađbo s pravim imenom, ampak je napisal pod ovađbo Franc Koba. Pater Arhangel se je silno bal javne obravnave in je ponujal poravnavo, samo da ne bi časopisje pisalo o njegovem junaškem dejanju.

— Socialistična zmaga. Pri volitvah v bolniško blagajno v Opatiji so zmagali socialisti, čeprav so tukajšnji narodnjakari s krepko pomočjo ljubljanskega "Dneva", iz katerega tudi nekateri ameriški slovenski časnikarji prinašajo članke, uganjali najzgodnejšo, pobalinsko sirovo agitacijo proti nam. "Dan" (neodvisni dnevnik!) je že dvakrat pisal, da za socialiste ni pristora v Opatiji. Kaj pa zdaj, ko so si ga priborili s 50 glasovi večine? Vse ni nič pomagalo, ne pijača, ne "Edinost", ne "Dan", socialisti so se vgnezdili v tem lepem kraju in ga ne zapuste nikdar. To naj si zapomnijo protisocialistične hijene in denunciantске duše.

— Pulj. Konferenca istrske socialne demokracije se je vršila na Veliko nedeljo s sledečim dnevnim redom: 1. Otvoritev in konstituiranje. 2. Poročilo političnega odbora, referira sodrug Dozet. 3. Politični položaj v Istri in saborske volitve, referira sodrug Etbin Kristan. 4. Pravila in taktika, referira sodrug Haramina. 5. Politični položaj v Avstriji, referira sodrug Etbin Kristan. 6. Volitve: a) enega člana v glavni odbor, b) volitev deželnega političnega odbora. Na velikonočni ponedeljek je bil pa javen ljudski shod z dnevnim redom: Politični položaj, saborske volitve in jugoslovanska socialna demokratska stranka. Na shodu je poročal sodrug Etbin Kristan.

Ameriški kapitalisti bodo "civilizirali" Meksikance s krogla-mi in bajonetmi. In izobrazili bodo naše "fante" s tem, da jim ponujajo puške v roke in ukazujejo streljati tuje ljudi, ki jim niso storili nič žalega. Ko bo pa vojna končana, prišli bodo "fante" — ako odnesejo celo kožo — nazaj in beračili za delo pri kapitalistih.

Kapitalizem ropa delavce za to, da lenuhi in sleparji lahko živijo brez dela.

Strie Sam vidi pezdur pri sosedu v — Meksiki, a ne vidi bruna na sebi v — Coloradu.

Vabilo na majniško veselico

katero priredi

Slov. delav. Sokol v Chicagi

v nedeljo dne 10. maja t. l.

V NARODNI DVORANI

vogal 18te ceste in Racine Ave.

Začetek točno ob 2. uri popol. Vstopnina 25c.

Društva, ki se vdeležijo veselice korporativno, so proste vstopnine. Za dobro pijačo in vse potrebno bo preskrbljeno.

Uljudno vabi

ODBOR.

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKI TOREK.

— Lastnik in izdajatelj: —

Jugoslovenska delavska tiskovna družba v Chicago, Illinois.

Naročnina: Za Ameriko \$2.00 za celo leto, \$1.00 za pol leta. Za Evropo \$2.50 za celo leto, \$1.25 za pol leta.

Oglasi po dogovoru. Pri spremembi bivalitve je poleg novega naznaniti tudi stari naslov.

Glasilo slovenske organizacije Jugosl. socialistično zveze v Ameriki.

Vse pritožbe glede nerednega pošiljanja lista in drugih nereditosti, je pošiljati predsedniku družbe

Mr. Podlipcu, 5039 W. 25. Pl. Cicero, Ill.

PROLETARIAN

Owned and published every Tuesday by

South Slavic Workmen's Publishing Company Chicago, Illinois.

Subscription rates: United States and Canada, \$2.00 a year, \$1.00 for half year. Foreign countries \$2.50 a year, \$1.25 for half year.

Advertising rates on agreement.

NASLOV (ADDRESS):

"PROLETAREC"

4006 W. 31. STREET, CHICAGO ILLINOIS.

Telephone: LAWNDALE 9677

KRVAVA VOJNA V COLO-RADU.

Ameriško delavstvo nima časa razmišljati o vojni z Meksiko — ima polne roke dela in polno glavo skrbi glede vojne v Coloradu.

V Coloradu je resnična vojna. Oborožene čete državne milice, oziroma banda potepinov in najgrših zločincev pod milim nebom v uniformi milice pod komando baronov premoga in pod komando Rockefellerja je zadnjih štiri najst dni gonila in streljala delavce, požigala njih siromašne domove, v katerih so zgorili njih otroci in žene — vse v zaščito Rockefellerjevih milijonov, lastnine, denarja!

Tem zverinam nasproti so pa vstali oboroženi delavci in v bitki za bitko odgovarjali strel za strel, nasilje za nasilje, zob za zob — čemur je težko najti parav zgodovini ameriških delavskih bojev.

Vojaki v uniformah so pobili čez sto premogarjev. Med zadnjimi je mnogo inozemcev. Kaj če bi za vsakega inozemskega podanika, katerega so umorili pijani coloradski milicarji, ena ali druga tujezemska sila osvojila ameriški carinski urad in izkrcala tisoč pomorščakov?!

Wilson ni kriv, če so Meksikanci aretirali nekaj ameriških vojakov in jih takoj izpustili. Naša zastava je bila pri tem prokleta malo onečastjena. Toda, če pa naši lastni vojaki pod našo lastno zastavo pobijajo, streljajo, ropajo, mučijo in sežigavajo ameriške državljane in tujezemске podanike samo zato, ker hočejo naši državljani znižati dobiček Rockefellerju in zvišati svoje plače — tedaj je skrajni čas, da gospod Wilson nekaj počne doma!

Dokler je ena iz med naših držav v stanju civilne vojne radi konflikta med delom in kapitalom, tedaj je za Američane večje važnosti, da pomirijo in civilizirajo ameriške uniformane divjake, ki pobijajo delavce, preden mislijo na pomirjenje in civiliziranje Meksike!

Kaj so hoteli coloradski premogarji?

Celih sedem mesecev so mirno prenašali največje krivice. Gledali so, kako jim je podivjana milica in privatna armada v službi krutih baronov premoga onečastila žene in hčere, vlekla jih po zaporih, streljala na nje s strojnimi puškami in od časa do časa požigala rečna šotorišča.

Ali končno jim je zavrela kri. Premogarji so vendar ljudje, ne pa nima živina, ki se pusti mirno peljati v klavnico. Dejstvo, da smejo kapitalisti komandirati privatno vojsko, da smejo na račun države najeti državno vojaštvo proti delavcem, a delavci naj bi vse to mirno gledali in ponižno nastavliali glave krogeljam — to bi preseglo vse meje! Zakon samobrambe je prvi naravni instinkt vsakega živega bitja in bitje, ki se ne postavi v bran za svoje življenje, ni vredno, da živi.

Premogarji so šli v boj, braneči svoja življenja, svoje žene in deca, to je vse bogastvo, kar ga imajo. Če imajo kapitalisti pravi-

co braniti s puškami in topovi svojo lastnino — imajo delavci še večjo pravico braniti svoja življenja, svoje žene in deca tudi s puškami in topovi, če že nobeno drugo sredstvo ne pomaga in dokler so ta barbarska sredstva še v modi!

Ameriški delavci so želi že nebroj porazov na industrijskem polju samo zato, ker so se morali udati oboroženi sili kapitalistov. Pri vsakem štrajku imajo kapitalisti takoj na razpolago vso oboroženo silo države poleg privatne armade oboroženih barab. Delavci pa morajo voditi boj z golimi rokami. Kapitalisti naženejo skebe v rudnike ali tovarne in delavci ne smejo blizu, ker jim na mestu grozi smrt iz puškinih cevi, a sami se ne smejo braniti — ker to bi bilo proti zakonu in proti "javnemu miru". Ali je to pravica?

Seveda na ta način lahko zmagujejo kapitalisti! Ravno na ta način je padel štrajk v Michiganu. Vsak pokvečeni vrag lahko zmaguje s puško in kanonom, če ima pred seboj sovražnika — z golimi rokami! Moja stara mati pri 80 letih bi na ta način lahko poglala v beg cel regiment Turkov.

Državna ali narodna vlada je še vselej dopustila, da so kapitalisti šli v boj proti delavcem z oboroženo silo. Nikdar pa še ni tega dovolila delavcem. Kapitalisti imajo to prednost radi tega, ker branijo lastnino; delavci so v takih slučajih vedno v nevarnosti za svoja življenja in vrednost življenja mora biti po vseh človeških in božjih postavah nad vrednostjo lastnine. Toda po kapitalističnih nazorih je privatna lastnina več vredna kot pa človeško življenje, zato pa delavci nikdar ne dobe nobene zaščite od države.

Če bi bila država pravična, tedaj bi prepovedala in zabranila kapitalistom, kakor brani delavcem, vsak pripomoček za orožje. Če pa tega ne, tedaj naj bi pa pustila enake pravice za delavce, kakor za kapitaliste, to je da imajo delavci ravno tako pravico braniti se z orožjem, kakor smejo kapitalisti napadati z orožjem.

Premogarji v Coloradu so bili prisiljeni, da so si sami vzeli to pravico. To naj služi kot svarilo tiranom povsod. Nihče tako ne želi kot mi, da bi se krvava drama v Coloradu nikdar več in nikjer ne ponovila — toda trpeča in užaljena delavska duša, ki je zdaj za eno skušnjo bogatejša, je močnejša kot pa naša želja.

Med tem pa gospodarji v Coloradu te dni zvezna armada. Dali bo zvezno vojaštvo nevtravno postopalo in pestilo kapitalistične sile ravno tako, kakor bo delavske sile, je še vprašanje.

KORONERJEVA POROTA OB-SOJA MILICO.

(Zadnje vesti iz Colorada.)

Trinidad, Colo., 3. maja. — Koronerjeva porota, ki je zaslišala priče glede klanja premogarjev v Ludlowu, je včeraj objavila svoj izrek. Isti se dobesedno glasi: "MI POROTNIKI SMO PRO-NAŠLI, DA JE ENAJST OTROK IN DVE ŽENI NAŠLO SMRT VŠLED DIMA ALI PLAMENA, ALI OBOJEGA, NASTALEGA VŠLED POŽARA ŠOTOROV V LUDLOWU. DALJE SMO PRO-NAŠLI, DASO OGENJ V ŠOTORIH POVZROČILI MILICARJI POD MAJORJEM HAMROCKOM IN LAJTNANTOM LINDERFELTOM, ALI JAMSKI STRAŽNIKI ALI OBOJI DNE 20. APRILA 1914."

Ta izrek porote govori jasno in določno, kdo je kriv strašnega pokolja delavcev in kdo je povzročil desetdnevno vojno, ki je pokosila do 200 žrtev. Glede smrti Louisa Tikasa, voditelja grških štrajkarjev in šesterih štrajkarjev, ki so padli branilec šotorišče in stražnika Alfreda Martina, kateri je v istem času padel na nasprotni strani, je izrekla porota, da so padli vsled krogel, ki so jih izstrelili milicarji in jamski stražniki ter štrajkarji drug proti drugemu. Med zaduženimi in ustrleženimi otroci štrajkarjev je bil najmlajši star šest mesecev, najstarejši pa deset let.

Dobra priča pred koronerjevo poroto je bil A. J. Riley, zavračal na vlaku Colorado & Southern železnice, kateri je vozil mimo šotorske naselbine ravno tisti večer,

20. aprila, ko so bili šotori v plamen. Vlak se je bil ustavil in Riley je gledal iz vagona strašni prizor. Videl je različno, kako so pošasti v milicarski uniformi skale do šotorov, polivale platno s petrolejem in prižigale z žveplenkami. Dalje je videl, kako so se bliskale puške milicarjev proti gorečim šotorom, ko so štrajkarji že utihnili s strelji in bežali nazaj v hribe. Slišal je grozni stek in jok žensk in deca; večje število žensk z otroci v naročjih je prišlo k vlakom in prosilo pomoči ter zaščite. Nato je prišel kvak milicar in zagrozil konduktorju, da ga ubije na mestu, ako ne potegne vlaka naprej. Konduktor J. S. Harriman je pričal isto kot Riley.

Ali bo sedaj sodna oblast prišla majorja Hamrocka in lajtnanta Linderfelta radi zločina umora — 13kratnega umora — ko je porota jasno izrekla, da sta zakrivila istega?

Walsenburg, Colo., 3. maja. — Razoboroženje se vrši v redu in miru. Superintendent Graham, kateri nadzira Rockefellerjeve rove v okolici Walsenburga je včeraj izročil zvezni konjenici 42 brzostrelnih pušk, ki so jih rabili privatni strelci.

Washington, 3. maja. — Kongresnik Foster je včeraj v zbornici prečital brzojavke med njim in Rockefellerjem ml., katere sta izmenjavala zadnji teden, ko je skušal prvi pripraviti zadnjega za arbitracijo. Foster je v ostrih besedah obtožil Rockefellerja ml. kot glavnega kriveca nedolžnih žrtev v Ludlowu, ker on bi bil lahko preprečil civilno vojno, da je hotel.

RESNICA O VOJNI.

(Charles Ed. Russell.)

Če en narod prisili drugi narod do vojne iz takega vzroka, kakoršnega baje ima naš kongres za vojno z Meksiko, potem je konec vsake civilizacije na svetu in Američani se lahko smatramo za drhal divjakov.

Ako je dandanes vojna opravljena iz takih razlogov, tedaj je resnica, da je vse naše govorjenje o razsodičnih pogodbah in o mednarodnem miru navadni humbug in ni hočemo le preslepiti druge narode, da jim tem lažje skočimo za vrat in jih aropamo.

Noben narod, nobena država v modernih časih — razen edine izjeme v burski vojni — ni pričela sovražnosti na podlagi tako jalo-vega vzroka kakor je naš za vojno z Meksiko.

Decček na cesti mi stopi na nogo. Takoj obžaluje, da je to storil in njegov oče pride na moj dom ter izraža svoje obžalovanje v sinovi nerodnosti. Toda jaz nisem zadovoljen, češ da ne obžaluje dovolj in zahtevam, da mora fant poklekni na kolena in eden in dvajsetkrat udariti z glavo ob tla. On pravi, da bo udaril petkrat, ali jaz hočem, da mora edenin dvajsetkrat. In ko noče tega storiti, vzamem puško in ga raznesem na kose.

Ali mi Američani odobravamo tako doktrino?

Pa vzemimo drugo primero. Recimo, da je v pristanišču v New Yorku tujezemska bojna ladja, švedska oklopnača na primer. Iz te ladje se izkree nekaj vojakov na prostoru, ki je slučajno zabranjen po odredbah newyorške policije. Oficijozen lajtnant iz 47. precincta pride naokrog s svojimi policaji in artira moštvo. Ko pa višja policijska glava zve za to aretacijo, zapove namah, da se mora moštvo izpustiti. Newyorški župan se formalno opraviči za napako lajtnanta in končno se opraviči tudi predsednik Zedinjenih držav. Tedaj bi Švedska rekla, da ta opravičenja ne zadostujejo, pač pa da se mora cela ameriška flota postaviti v vrsto in izstreliti pozdrav švedski zastavi.

Kaj bi mi storili? Ali bi se pokorili? Kaj še! Rekli bi Švedom, da naj gredo k — in čim hitrejši tem boljše.

Ali ko se je ravno ta stvar primerila v Meksiko z ameriškim moštvom, pa kričimo za salutiranje in grozimo majhnemu in slabemu sosedu z ogromnimi oklop-njačami in s kanoni.

Huerta je bil zadovoljen s petimi strelji. Mi pa hočemo edindvajset. Položaj je torej tak, da

hočemo vojno radi šestnajstih strelcev.

Kakšen spektakel za krščanski narod!

Kje so zdaj naša mirovna društva in mirovni banketi? Kje je Carnegiejev "Peace Foundation"? Kje je Elihu Root, navdušen pridigar na mirovni konvenciji? Kaj mislimo, kadar vabimo druge narode na razoboroženje? Kaj mislimo, kadar v časopisju in v poslasticah govorimo o krščanskih dolžnostih in o čednostih krščanske vere?

Kdo naj še ima zaupanje v Zedinjene države?

Ne smemo pa pozabiti na dejstva te cele komedije, dejstva, ki jih kapitalistično časopisje skrbno prikriva.

Že tri leta deluje mogočna, tajna sila na to, da izsili intervencijo v Meksiko. Parkrat je že bila komaj prepečena. Ali tajna sila je vedno na delu. V Washingtonu poznajo to silo. Nekateri jo poznajo v mogočnem trstu olja in drugi jo vidijo v velikih ameriških zemljolastnikih, ki se boje, da bodo izgubili svoja ogromna posestva v Meksiko vsled revolucije peonov.

In končno je ta sila našla, česar je iskala; Zedinjene države se pripravljajo za intervencijo v Meksiko.

In kongres bo odobril to sramoto! Ni ga skoraj časopisa — izven delavskega — da bi histerično ne vpil po krvi! Cerkev molči; pobožnjaki molčijo in reformatorji se ne gačejo!

Ali socialistična stranka ne bo pozabila na svoje dolžnosti. Mi smo proti vojni — pa naj bo za šestnajst strelcev ali v golo vrhoro-pa. Proti smo vedno in pod vsakim pogojem. Vemo — čeprav je duhovščina pozabila — da vojna je vedno bila in je barbarska in zverska. Če so socialisti sami zoper vojno, naj bodo. Ako že drugega ne morejo storiti, saj protestirajo.

NAŠ REKORD.

Letošnja majska številka "Proletarca", katere je izšla zadnji teden, zaznamuje zopet nov rekord na polju naše propagande, na polju socialističnega gibanja med slovenskim delavstvom v Ameriki.

Izšla je majska številka v ŠTIRINAJST TISOČ IZTISIH!

Razen par sto iztisov, ki smo jih rezervirali za eventualna poznejša poročila, znašala so naročila za majsko številko čez devet tisoč iztisov — skupaj s stalnimi naročniki 14.000 — kar prekaša vse prejšnje naročbe zadnjih petih let odkar "Proletarec" izhaja v svečani obliki o vsakem prvem majniku.

Sledeče številke kažejo, kako je za "Proletarca" vsak prvi majnik lep korak naprej:

Leta 1900	5.000 iztisov
1911	6.000
1912	8.500
1913	12.500
1914	14.000

Te številke jasno govorijo o lepem napredku, ki ga zaznamuje naš list od leta do leta.

Letošnja naročila — čez 9000 — bila so večinoma od 25 do 50 iztisov, ki so jih naročili posamezni sodrugi, klubi in društva. Okrog deset naročil je bilo po 100 iztisov, Millinery & Straw Union v New Yorku (organizacija slavnika) je naročila 300 iztisov, sodruga Andrej Bogataj v Clevelandu in Drag. Pogorelec v Pueblo, Colo., po 500 iztisov in klub štev. 1. v Chicagu pa 1000 iztisov. Zadnji je poslal naročene iztise v michigansko bakreno okrožje. Naročila so prišla brez malega iz vseh slovenskih naselbin v Ameriki, tako da je prvomajski "Proletarec" obiskal z malimi izjemami sleherno hišo slovenskega delavca.

To je naš rekord za letoš. Ponosen je lahko nanj vsak razredno zavedni delavec — ponosen tolikanj bolj, vsak lahko reče: To je tudi moje delo!

Naprej sodrugi! Bodočnost je naša!

PRAKTIČNI ŠVICARJI.

Švicarsko prebivalstvo ima prav mnogo praktičnega duha. To pokazuje zlasti s tem, da uporabljajo stavbe, ki se jih noče ljudstvo več posluževati v namene, kateremu so bile namenjene pr-

vočno, za katere ima današnja generacija več zmisla in večje potrebe. Naj navedemo nekaj primerov:

Lansko leto so podrli v Curihu kapelo sv. Ane ob Kolodvorski cesti. Na njenem mestu so pa zgradili tri brezverski socialni demokratske stavbo, ki je veljala več milijonov: Hišo konsumnega društva, takozvani St. Annahof, ki je centralno skladišče švicarskih konsumnih društev. Kjer so lansko leto "e molili verniki in prejemali zakramente, prav na tistem mestu vrvi dan na dan množica sodrugov in sodružic, da nakupujejo potrebščine v lastnem dobi.

Samo nekaj minut od ponosne stavbe švicarskih sodrugov je oddaljena takozvana "Wasserkirche", v kateri je svoje dni pridigoval reformator Ulrik Zwingli in drugi znameniti propovedniki. Curiška mestna uprava je pa izpremenila cerkev v krasno biblioteko in le še visoka, obokana okna in Zwinglijev spomenik na južni strani cerkve spominjajo na prvotni namen stavbe. Danes pa prihaja v bivšo cerkev na tisoče ljudi z edino mislijo, da si izpolnijo svoje znanje.

V Curihu so podrli še neko drugo manjšo cerkev in postavili tje gimnazijo za dekleta. Na "Predigerplatzu" pa prav sedaj zgradavajo cerkev za centralno knjižnico, ki jo postavi skupno mesto in kanton Curih.

V Bazileji, v Ženovi in po drugih krajih so prezidali vse polno cerkev v muzeje. Vsakdo, ki obišče na primer prirodoslovno zgodovinski muzej na "Barfüsserplatzu" v Bazileji, strmi, da se cerkev tako krasno prilagodi izpremembi v muzej.

Cerkve po Švici pa služijo tudi zgolj ljudskim prireditvam. Uporabljajo se za shode, koncerte, demonstracijska zborovanja, slavnostne priredbe itd. Delavska pevska društva prirejajo prav pogosto svoje velike koncerte v cerkvah in sicer zato, ker imajo cerkve boljše akustiko kako gostilniški prostori in ker delujejo okolica v cerkvi bolj svečano na poslušalca in ga napravlja mnogo bolj dovtetnega za proizvajanje. Koeno pa tudi za to, ker je prireditvev po cerkvah cenejša in ker odpade za poslušalce izdatki za pijačo. V Chaux-de-Fonds in po drugih krajih imajo švicarski sodrugi celo majske slavnosti po cerkvah. Curiški sodrugi v šestem okraju so n. pr. še pred kratkem imeli v cerkvi spominsko slavnost za Bebla.

JAKO VAŽNO VPRAŠANJE?

"Ali sem že poslal zaostalo naročnino za "Proletarca"?"

Se ne!

Mednarodno socialistično gibanje.

Socialistični glasovi od 1. 1904—1914. — Sestavil Morris Orans.

Država	V prvi soc. volitve	Primeri z drugimi leti.			
		1914.	1910.	1907.	1904.
Argentina	1896	48,024	7,006	3,495	1,257
Austrija	1893	1,081,441	1,041,948	1,041,948	780,000
Belgija	1894	483,241	483,241	469,094	305,361
Bulgarija	1900	85,489	25,265	13,360	10,652
Canada	1903	17,071	10,929	3,670	2,867
Chile (?)	1903	18,000	18,000	18,000	12,000
Danska	1872	107,015	98,721	76,566	55,593
Finska	1903	310,503	336,659	329,946	100,000
Francija	1881	1,106,047	1,106,047	877,999	860,827
Nemčija	1867	4,238,919	3,259,020	3,259,020	3,010,771
Grška	1895	12,000	34,000	34,000	34,000
Anglija	1895	529,193	378,645	342,196	100,000
Holandsk	1880	144,375	83,365	65,743	39,338
Ogrska	1902	83,256	80,000	80,000	8,000
Italija	1882	822,280	345,615	326,016	326,016
Luxemburg (?)	1905	10,000	6,100	4,000	4,000
New Zealand	1905	9,091	2,521	2,521	91
Norveška	1894	124,394	91,268	43,134	24,779
Portugalska	1906	300,000	300,000	200,000	200,000
Rusija (?)	1906	2,057	1,557	1,557	1,557
Rumunska	1903	30,000	9,000	3,133	2,568
Serbska	1891	40,991	40,991	26,000	23,000
Švedska	1890	172,800	112,293	26,000	10,000
Švica	1884	105,012	87,766	64,389	64,389
Zed. dr.	1888	937,381	641,789	438,509	441,776
Uruguay (?)	1910	10,000	80,000	80,000	80,000
Skupaj		10,739,970	8,599,744	7,414,739	6,183,225

Socialistično članstvo v raznih parlamentih.

Od leta 1904—1914.

Država	Prvič izvoljeni	1919				1904			
		Šte. vilo	Sku. paj	Odst. soc.	Šte. soc.	Šte. vseh	Odst. soc.	Šte. soc.	Odst. soc.
Argentina	1904	7	120	5.12	1	120	0.80	1	0.80
Austrija	1901	88	516	17.06	10	425	2.29	10	2.29
Belgija	1894	40	186	22.18	30	166	18.07	30	18.07
Bulgarija	1903	22	275	8.06	2	275	0.83	2	0.83
Danska	1884	32	114	28.08	16	114	14.04	16	14.04
Finska	1904	90	200	45.00	1	200	0.50	1	0.50
Francija	1885	76	594	13.01	48	587	8.19	48	8.19
Nemčija	1867	111	387	38.81	81	397	20.38	81	20.38
Anglija	1894	41	670	6.12	8	670	1.18	8	1.18
Holandsk	1897	18	100	18.00	7	100	7.00	7	7.00
Italija	1892	63	508	12.45	28	508	5.65	28	5.65
Luxemburg	1903	10	53	18.87	5	48	10.42	5	10.42
Norveška	1903	24	123	18.70	4	117	3.42	4	3.42
Portugalska	1911	1	164	0.65	1	148	0.67	1	0.67
Rusija	1906	17	442	3.82	1	442	0.23	1	0.2

Jugoslovanska socijalistična Zveza v Ameriki

EKSEKUTIVA:

Filip Godina, B. R. Savić, Frank Petrić, M. Lutić, Fr. Aleš, M. Polovina, J. Krpan, Z. Bajkic, M. Vrkijan, Alex Dubravac, Frank Hren in J. Begić. Ilija Šušnjarić, gl. tajnik, Mid City Bank Bldg., 4th Floor, cor. Halsted and Madison Sts., Chicago, Ill.

Seje eksekutivne so vsaki prvi četrtek v mesecu ob 8 uri zvečer.

NADZORNI ODBOR:

Mike Mavrič, Chicago, Ill., John Rogel, La Salle, Ill., John Zvanut, Chicago, Ill., Nick. Hinch, Milwaukee, Wis.

ODBOR ZA UPRAVO ZVEZNE TISKARNE

G. Berger, Jos. Zavertnik ml., B. R. Savić, I. Steiner, Fr. Petrić, blagajnik. — Vse informacije o tiskarni daje tajnik tega odbora Jos. Zavertnik ml., 2821 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.

Klubi, ki šele govornike, naj se obrnejo na gl. tajnika.

ARKANSAS:

83. Jenny Lind, Ark.—Jugosl. soc. klub, taj. Anton Pečar, R. F. D. 3, Box 147. 107. Huntington, Ark.—Jugosl. soc. klub, tajnik Fr. Senger, R.F.D. 191. 138. San Francisco, Cal.—Tajnik John Golobich, 7074 San Bruno ave., San Francisco, Cal.

140. Hartford, Ark.—Tajnik Louis Slammik, box 36, Hartford Ark.

CALIFORNIA:

68. Oakland—San Francisco, Cal.—Jugosl. Soc. Udr., tajnik F. Pintar, 987 Jackson.

COLORADO:

132. Pueblo, Colo.—Jugosl. soc. klub, tajnik Chas. Pogorelec, 508 Moffet St.

ILLINOIS:

Stev. 1. Chicago, Ill.—Jugosl. soc. klub, tajnik Filip Godina, 2806 So. 41. ave.

4. La Salle, Ill.—Jugosl. soc. skupina, tajnik John Rogel, 1037 — 2nd St.

6. Chicago, Ill.—Jugosl. Soc. Udr., tajnik Jos. Horvat, 1830 So. Racine Avenue.

20. Chicago, Ill.—Jugosl. soc. udr., taj. Petar Kokotovich, 2296 Clybourn Avenue.

45. Waukegan, Ill.—Jugosl. soc. klub, tajnik Paul Peklaj, 527 Belvedere St., organizator J. Zakovšek. Seje so vsako drugo soboto v mesecu ob 8, uri zvečer in vsako zadnjo nedeljo v mesecu ob 9. uri dopoldne v dvorani J. Stražarja.

46. Panama, Ill.—Jugosl. soc. klub, tajnik Joe Ferjančič, box 10.

50. Virden, Ill.—Jugosl. soc. klub, tajnik Fr. Reven, box 12.

Seje so vsake 2. in 4. nedelje v mesecu ob 8 uri zjutraj v Union Hall.

56. East St. Louis, Ill.—Jugosl. socialistično udr., tajnik John Badalich, 1119 N. 3rd St.

60. Cicero, Ill.—Jugosl. socialistično udr., tajnik S. Sekulich, 3247 Mineral ave.

64. Livingston, Ill.—Jugosl. socialističen klub, tajnik Frank Krek, P. O.

67. Springfield, Ill.—Jugosl. soc. klub, tajnik Karl Wellet, 320 N. Lincoln av.

84. Witt, Ill.—Jugosl. soc. klub, tajnik Demeter Senuškar, Box 151.

92. Zeigler, Ill.—Jugosl. soc. udr., tajnik M. Vidakovich, Box 166.

106. De Pue, Ill.—Jugosl. soc. klub, tajnik Jos. Omerza, Box 651.

109. Granite City, Ill.—Jugosl. soc. klub, tajnik Štef. Egedušić, Box 38.

110. Staunton, Ill.—Jugosl. soc. klub, tajnik Jos. Mostar, box 351, organizator John Pukl, box 147.

115. Buckner, Ill.—Andrew Barnich.

120. So. Chicago, Ill.—Jugosl. soc. klub, tajnik Frank Pretnar, 11256 Fulton Av.

121. E. St. Louis, Ill.—Jugosl. soc. Udr., tajnik R. Vižintin, 3217 Louisiana Bl.

126. Peoria, Ill.—Jugosl. soc. udr., taj. M. Markšić, 2006 So. Adams St.

128. Nokomis, Ill.—Jugosl. soc. klub, tajnik John Mekinda, box 607.

135. Palos Park, Ill.—Taj. P. Shejatorovich, box 24.

IDAHO:

125. Mullan, Ida.—Jugosl. soc. klub, taj. John Crum, P. O.

INDIANA:

25. Indianapolis, Ind.—Jugosl. soc. skupina, tajnik J. Bruder, 710 Holmer avenue.

41. Clinton, Ind.—Jugosl. soc. klub, tajnik M. Vrabich, box 445.

Organizator L. Prašnikar. Seje so vsako prvo nedeljo ob 5 uri popoldne.

61. Gary, Ind.—Jugosl. soc. udr., tajnik P. Maravič, 2193 Wash. St.

KANSAS:

30. Breezy Hill, Kans.—Jugosl. soc. skupina, tajnik M. Smolnik, R. R. 2, b. 208.

31. West Mineral, Kans.—Jugosl. soc. skupina, tajnik John Goršek, box 211, W. Mineral, Kans.—Seje so vsako 2. in 4. nedeljo v mesecu ob 2 uri popoldne v E. Mineral, dvorani št. 6.

34. Frontenac, Kans.—Jugosl. soc. skupina, tajnik Fr. Zattich, box 114.

80. Franklin, Kans.—Jugosl. soc. klub, tajnik Frank Vogel, Box 38.

81. Skidmore, Kans.—Jugosl. soc. klub, tajnik Frank Cemažar, Box 34.

82. Carona, Kans.—Jugosl. soc. klub, tajnik Blaž Mežori, Box 162.

91. Stone City, Kans.—Jugosl. soc. klub, tajnik Mike Maček, Box 454.

133. Dunkirk, Kans.—Jugosl. soc. klub, tajnica Apolonia Brezovar, Dunkirk, Kansas.

MICHIGAN:

48. Calumet, Mich.—Jugosl. soc. udr., tajnik Jos. Ozanich, 4074—5th St.

61. Detroit, Mich.—Jugosl. soc. udr., tajnik J. Vinkovich, 1208 Rivard St.

88. Detroit, Mich.—Jugosl. Udr., tajnik M. Stojadinov, 39 Hastings St.

114. Detroit, Mich.—Jugosl. soc. klub, tajnik Jos. Primer, 416 Philadelphia Ave.

MINNESOTA:

22. Chishelm, Minn.—Jugosl. soc. udr., tajnik M. Maurin, box 223.

54. Aurora, Minn.—Jugosl. soc. klub, tajnik J. G. Mihelich, Box 251.

119. Biwabik, Minn.—Jugosl. soc. klub, tajnik Frank Mahlich, Box 332.

MISSOURI:

14. St. Louis, Mo.—Jugosl. soc. udr., tajnik F. Ferencievich, 1858 S. 9th St.

129. St. Louis, Mo.—Jugosl. soc. klub, tajnik Vinc. Cajnar, 2213 Gravel Ave.

MONTANA:

73. Red Lodge, Mont.—Jugosl. soc. klub, tajnik Geo. Gerkman, box 44.

96. Bear Creek, Mont.—Jugosl. soc. klub, tajnik A. Ermen, Box 57.

101. E. Helena, Mont.—Jugosl. soc. klub, tajnik Frank Benchina, Box 201.

Seje so vsakega 2. v mesecu ob 8 uri zvečer.

111. Butte, Mont.—Jugosl. soc. udr., tajnik Sim. Fabianič, 128 S. Shields Ave.

134. Klein, Mont.—M. Meznarič, box 127.

NEW YORK:

124. Albion, N. Y.—Jugosl. soc. udr., taj. Petar Putnik, Box 55.

OHIO:

2. Glencoe, O.—Jugosl. soc. skupina, tajnik Pavel Dolenc, L. Box 43.—Redne mesečne seje so vsako 2. nedeljo popol. pri sedr. N. Ziembergerju.

18. E. Youngstown, O.—Jugosl. soc. udr., taj. Sp. Markovich, 58 Sycamore St., Youngstown, O.

26. Neffs, O.—Jugosl. soc. skupina, tajnik A. Pire, box 172.

27. Cleveland, O.—Jugosl. soc. skupina, tajnik Andr. Bogataj, 1095 E. 71st St.

Vine, Jurman, organizator. — Seje vsak 2. in 4. petek v mesecu na 1107 E. 61. St.

38. East Palestine, O.—Jugosl. soc. skupina, taj. Jak. Istenich, b. 304. Seje so vsake zadnje nedelje ob 2. uri pop. v mesecu pri sedr. Fr. Bogataju. Organizator Frank Hostnik.

49. Collinwood, O.—Jugosl. soc. klub, tajnik Gus. Kabaj, 424 E. 157th St., Cleveland, O.

62. Youngstown, O.—Jugosl. soc. klub, taj. John Petrich, b. 680, Youngstown, O.; organizator Anton Kikel.

71. Cleveland, O.—Jugosl. socialistično udr., tajnik S. Špoljarec, 5327 Standard St.

72. Collinwood, O.—Jugosl. soc. klub, tajnik Frank Koželj, 4429 Aspenwalle av.

76. Euclid, O.—Jugosl. socialistični klub, tajnik John Ulaga, Cut Rd. & Goldar St., organizator Karol Kotnik.

86. Akron, O.—Jugosl. soc. udr., tajnik S. Horvat, 369 Washington.

89. Lorain, O.—Jugosl. soc. klub, tajnik Geo. Petkovšek, 1794 E. 29th St.

95. Piney Fork, O.—Jugosl. soc. klub, tajnik Fr. Sedej, P. O.

113. Bridgeport, O.—Jugosl. soc. klub, tajnik Mart. škoda, Box 750.

123. Maynard, O.—Jugosl. soc. klub, taj. Dom. Feltrin, Box 272.

OREGON:

47. Portland, Ore.—Jugosl. soc. udr., tajnik S. Zlodi, 141 N. 16. St.

PENNSYLVANIA:

3. N. S. Pittsburg, Pa.—Jugosl. soc. skupina, tajnik Fr. Gayer, 408 E. Ohio st.

5. Conemaugh, Pa.—Jugosl. soc. skupina, tajnik Frank Podboj, Box 218. — Seje so vsak drugi in četrti četrtek v mesecu.

10. Forest City, Pa.—Jugosl. soc. skupina, tajnik Frank Ratais, box 685.

12. E. Pittsburgh, Pa.—Jugosl. soc. udr., tajnik S. Blagič, Box 388. John Gračanin, organizator.

13. Sygan, Pa.—Jugosl. soc. klub, tajnik John Kvartich, b. 453, Morgan, Pa.

16. Clairton, Pa.—Jugosl. soc. udr., tajnik M. Dugina, box 25, Blair Sta., Pa.

19. Farrell, Pa.—Jugosl. soc. udr., tajnik Frank Buyer, 1051 Hamilton av.

32. West Newton, Pa.—Jugosl. soc. skupina, tajnik Jos. Zorko, Box 91a.

51. Monessen, Pa.—Jugosl. soc. udr., tajnik Stef. Pogledić, box 329.

57. So. Side Pittsburg, Pa.—Jugosl. soc. udr., tajnik M. Z. Mamula, 2620 Sarah St.

59. New Brighton, Pa.—Tajnik J. Svilokovich, Beaver College, Beaver, Pa.

63. Herminie, Pa.—Jugosl. socialistični klub, tajnik Frank Rome, box 106, R. F. D. 3, Irwin, Pa.

65. Johnstown, Pa.—Jugosl. soc. klub, tajnik John Hribar, 509 Broad St.

69. Herminie, Pa.—Jugosl. soc. klub, tajnik L. Jesenšek, box 367.

70. Large, Pa.—Jugosl. soc. udr., tajnik Nick. Jakrlin, Box 102.

74. Willock, Pa.—Jugosl. soc. klub, tajnik Frank Dolinar, L. Box 112, organizator Jack Miklandić, L. Box 3.

75. Braddock, Pa.—Jugosl. soc. udr., tajnik S. Mihalich, 22 — 5th ave.

77. McKees Rocks, Pa.—Jugosl. soc. udr., tajnik J. G. Dobričić, box 88.

78. Ambridge, Pa.—Jugosl. soc. udr., tajnik Vid Habibov, Box 552. Seje vsake tretje nedelje v mes. ob 9. dopoldne v prostorih Soc. Ed. Bureau.

87. Fayette City, Pa.—Jugosl. soc. klub, tajnik John Gartner, b. 378. — Organizator John Baraga. Seje so vsako zadnje nedelje v mesecu.

90. Primrose, Pa.—Jugosl. soc. udr., tajnik Pet. Bacher, Box 707.

93. Brown Dale, Pa.—Jugosl. soc. klub, tajnik F. Verbaj, box 140, Forest City.

97. Homer City, Pa.—Jugosl. soc. udr., tajnik Stevo Janić, Box 421.

98. Garrett, Pa.—Jugosl. soc. klub, tajnik John Kralj, box 227.

99. McKees Port, Pa.—Jugosl. soc. udr., tajnik M. E. Kolibash, 521 Spring St.

100. Ellsworth, Pa.—Jugosl. soc. udr., tajnik Jos. Puškarich, box 161, Ellsworth, Pa.

104. Woddlawn.—Jugosl. soc. udr., tajnik M. Premuzich, Box 770.

105. Marianna, Pa.—Jugosl. soc. klub, tajnik Frank Primožič, Box 213.

112. Lemont Furnace, Pa.—Jugosl. soc. klub, tajnik Frank Grame.

116. Johnstown, Pa.—Jak. Kocjan, 409 Ohio St.

117. Lloydell, Pa.—Anton Zalar, Box 127, Beversdale.

118. Meadow Land, Pa.—Jugosl. soc. klub, tajnik Paul Posega, box 365 Canonsburg, Pa.

127. Dunlo, Pa.—Jugosl. soc. klub, tajnik I. Peterel, box 275.

130. Bessemer, Pa.—Jugosl. soc. udr., tajnik R. Babich, Box 86.

131. E. Pittsburgh, Pa.—Jugosl. soc. klub, tajnik B. Novak, 6568 Roman Ave.

WASHINGTON:

28. Roslyn, Wash.—Jugosl. soc. udr., tajnik Mike Ozanich, Box 905.

102. Buckley, Wash.—Jugosl. soc. udr., tajnik J. Pokarich, P. O. Spiketon, Wash.

WISCONSIN:

9. Milwaukee, Wis.—Jugosl. soc. udr., tajnik Thos. Stepich, 377 Greenbush avenue.

11. Kenosha, Wis.—Jugosl. socialistično udr., tajnik S. Knezek, 119 Maple Court. Organizator M. Čubrilo. — Seje so vsako zadnjo nedeljo v mesecu v na Socialist gl. stanu.

35. West Allis, Wis.—Jugosl. soc. udr., tajnik S. Beshenich, 409 — 51st Avenue.

37. Milwaukee, Wis.—Jugosl. soc. skupina, tajnik Joe Presechnik, 444 So. Pierce St.

122. Racine, Wis.—Jugosl. soc. udr., tajnik Mark Pavlov, 1219 — 8th St.

137. Kenosha, Wis.—Tajnik Frank Zabukovec, 264 N. Congress St.

WEST VIRGINIA:

139. Davis, W. Va.—Jugosl. socialistični klub, tajnik Andr. Kocjan, box 348.

WYOMING:

8. Cumberland, Wyo.—Jugoslovanski soc. klub, tajnik M. Verčič, box 232.

44. Superior, Wyo.—Jugosl. soc. skupina, tajnik Lukas Grosar, box 341. Andrej Križnik, box 103, organizator.

Seje so vsako drugo nedeljo v mesecu popoldne ob 2. uri v Hali K. Peruška.

85. Sweetwater, Wyo.—Jugosl. soc. klub, tajnik Jernej Bajda; organizator Paul Hribar. — Seje so vsako zadnjo nedeljo v mesecu ob 6 uri zvečer v stanovanju Paul Hribarja.

108. Cambria, Wyo.—Jugosl. soc. udr., tajnik R. Bogichevich, box 103.

136. Rock Springs, Wyo.—Jugosl. soc. klub, tajnik John Batich, Box 427.

KONFERENČNI ODBORI

St. 1. Zapadna Pennsylvanija. Tajnik F. Randa, 722 Emlin St., N. S. Pittsburgh, Pa.

St. 2. Ohio. Tajnik Sp. Markovich, 58 Sycamore.

St. 3. Chicago. Tajnik V. S. Gjaković, 2296 Clybourn ave., Chicago, Ill.

St. 4. Wisconsin. Tajnik T. Stepič, 307—6th ave., Milwaukee, Wis.

St. 5. Missouri in južni Ill. Tajnik F. Franič, 1727 So. 3rd St., St. Louis, Mo.

Mednarodni socialistični kongres na Dunaju.

Mednarodno socialistično tajništvo razpošilja vabila za naš mednarodni kongres, ki bo od 23. do 29. avgusta na Dunaju. Iz tega vabila posnemamo:

Mednarodno socialistično tajništvo, ki je bilo upostavljeno leta 1900, da nadaljuje delo menarodnih zborov, je sklenilo, da bo deseti mednarodni socialistični kongres od 23. do 29. avgusta l. 1914 na Dunaju in vabi h kongresu glasom sklepov v Londonu (1896) in Parizu (1900):

1. Vsa združenja, ki pritrjujejo bistvenim načelom socializma: Socializaciji proizvodnih sredstev; mednarodni združitvi in akciji delavskega razreda; priboriti javne oblasti potem organiziranega proletariata v razredni stranki.

2. Vse strokovne organizacije, ki priznavajo razredni boj, ki priznavajo potrebo politične, torej zakonodajne in parlamentarne akcije, pa se vendar ne udeležujejo direktno političnega gibanja. (Zbor v Parizu l. 1900).

Če priznava Vaša organizacija ta načela, tedaj Vas prosimo mednarodno socialistično tajništvo, da se posvetuje Vaša organizacija o vprašanju udeležbe mednarodnega zbora in da mu dološljete:

a) kratko zgodovino Vašega delovanja od l. 1910 dalje,

b) v obliki poročila ali resolucije naziranje Vaše stranke o vprašanjih dnevnega reda tega zborovanja.

Na svoji zadnji seji, 14. decembra 1913, je določilo mednarodno tajništvo naslednji dnevni red:

1. Brezposelnost. — Poročevalci v odseku sodrugi: Molkenbuhr (Nemčija), Macdonald (Angleška), Vaillant (Francoska).

2. Draginja. — Poročevalci v odsekih: S. Webb (Angleška), Otto Bauer (Avstrija), dr. Justo (Argentina).

3. Imperializem in razsodišče. — Poročevalci v odseku: Keir Hardie (Angleška), Haase (Nemčija), Jaures (Francoska), Vliegen (Holandska in Danska).

4. Alkoholiem. — Poročevalci v odseku: Vandervelde (Belgija) in Wurm (Nemčija).

5. Grozote v ruskih ječah. — Poročevalci v odseku: Liebknecht (Nemčija).

Tajništvo je bilo sklenilo v Londonu, da naj dološljajo ti poročevalci svoja poročila do 1. junija 1914 mednarodnemu tajništvu in da se pri tem ozirajo tudi na resolucije, ki so jih bile sklenile stranke.

Kongres bo v "Grosser Musikvereinsal", Dunaj I, Dumbastrasse št. 3 in Karlsplatz št. 6. Naslov dunajskega krajevne odbora je za pisma: Kongresskomitee, Rechte Wienzeile 97, Dunaj V., naslov za brzojavke: Kongresskomitee "Arbeiter-Zeitung" Dunaj. Delegatje naj se prijavijo, kolikor mogoče kmalu. Po prijavi

dobe začasno karto, ki se zamenja na Dunaju po verifikaciji mandata v trajno. Karta velja 15 kron.

Tajništvo opozarja na naslednje točke kongresnega pravilnika:

1. Organizacije vsake dežele ali vsakega naroda se morajo združiti na Dunaju v sekcijo, ki odločuje o udeležbi vseh strank in organizacij dotične dežele ali dotičnega naroda.

2. Glasovi sekcij se razdeležijo na sledeči skali, ki jo je tajništvo že sprejelo, ki se pa lahko še izpremeni:

20 glasov: Nemčija, Avstrija (vsevi Čehi), Francoska, Angleška, Rusija, Zedinjene države;

12 glasov: Belgija, Švedska;

10 glasov: Danska, Poljska, Italija;

8 glasov: Turška, Holandska, Ogrsko-Hrvaško;

6 glasov: Španija, Norveška;

5 glasov: Turčija;

4 glasov: Argentina, Bolgarska, Rumunija, Srbija, Švica;

2 glasova: Luksemburško, Portugalsko, Bosna in Hercegovina, Kanada, Grška, Japonska, Kitaj, južna Afrika, Mehika, Kuba, Brazilija, Čile, Urugvaj, Avstralija.

Glasom sklepa v Londonu ne sme presegati število delegatov vsake sekcije ali vsake stranke šest delegatov za en glas ali z drugimi besedami: Stranke, ki imajo 20 glasov, na kongres pošljejo največje 20x6=120 delegatov. Maksimalno zastopstvo bo torej za vsako stranko ali sekcijo: Nemčija, Avstrija (vsevi Čehi), Francoska, Angleška, Rusija, Zedinjene države 120 delegatov, Belgija, Švedska 72 delegatov, Danska, Poljska, Italija 60 delegatov, Finska, Holandska, Ogrsko-Hrvaško 48 delegatov, Španija, Norveška 36 delegatov, Turčija 30 delegatov, Argentina, Bolgarska, Rumunija, Srbija, Švica 24 delegatov: južna Afrika, Avstralija, Bosna - Hercegovina, Brazilija, Kanada, Kitaj, Čile, Kuba, Grška, Japonsko, Luksemburško, Mehika, Portugalsko, Urugvaj 12 delegatov.

Vse časopise socialističnih in strokovnih organizacij prosimo, da ponatisnejo kmalu to okrožnico.

Z željo, da se bo dunajski zbor izvršil primerno naraščajoči sili mednarodne socialne demokracije Vas bratsko pozdravlja

Mednarodno socialistično tajništvo.

Fond za colo. štrajkarje.

Zadnji izkaz dne 22. aprila \$185.22

Oskar Wilde:

ZNAMENITA RAKETA.

Kraljevič se je ženil in vsa dežela se je pripravljala na veliko slavlje. Leto in dan je čakal nevesto in naposled je prišla. Ruska princesinja je bila in vso pot iz Finske je prevozila na saneh s šeststerimi jeleni. Sani so bile kakor velik zlat labod in med labodjima kriloma je ležala princesinja. Dolg hermelinast plašč ji je segal do pete, na glavi mala iz srebra tkana čepica in blede je bila kakor njeni dvor, ki je v njem preživela vse svoje življenje. Tako blede je bila, da je vse strmelo, kedar se je peljala po cesti. Kakor bela roža je, so vzklili ljudje, in jo obsipali s cvetjem.

Na vratih kraljevskega dvora jo je pričakoval kraljevič. Sanjave so bile njegove oči kakor vijolice in njegovi lasje so bili kakor zlato predivo. Ugledavši jo, je pokleknil in ji poljboval roko.

"Lepa je bila tvoja podoba," je zašepetal, "ampak lepša si od podobe."

In princesinja je zardela.

"Prej je bila kakor bela roža," je dejal mlad paž svojemu sosedu, "a sedaj je kakor rdeča roža."

In ves dvor je bil vžhičen.

Tri dni ni bilo drugih besed kakor: "Rdeča roža, bela roža, bela roža, rdeča roža!" In kralj je ukazal, da se pažu podvoji plačilo. Ker ni dobival nobene plače, mu to ni mnogo koristilo, ampak za veliko čast je veljalo in "Državni glasnik" jo je omenil v posebnem poročilu.

Po treh dneh je bila poroka. Prelepa je bila poročna slovesnost in nevesta in ženin sta šla roko v roki okolo altarja pod baldahinom iz škrlatnega baržuna, obšitim z drobnimi biseri. In potem je bila velika pojedina, ki je trajala celih pet ur. Princ in princesinja sta sedela na častnih prostorih za mizo v veliki dvorani in sta pila iz kristalne čaše. Iz te čaše so smeli piti le ljudje iskrene ljubezni, zakaj če so se lažnjiva ustna doteknila njenega robu, se je skalil kristal, omračil in omegnil.

"Jasno je, da ljubita drug druga," je dejal paž, "jasno je kakor kristal."

In kralj je za nagrado še enkrat podvojil njegovo plačo.

"Kakšna čast!" so v zboru vzklili dvorjani.

Po pojedini je bil velik bal. Ženin in nevesta sta plesala na tem balu rožni ples in kralj je obljubil, da bo igral na flavto. Igral je prav slabo, a nihče se ni upal tega izreči. Zakaj bil je kralj. V resnici je znal le dve melodiji in nikoli ni zagotovo vedel, katero da igra. A to ni prav nič škodilo. Zakaj karkoli je počel, je vse navdušeno vzklilo:

"Čarobno, čarobno!"

Poslednja točka slavnostnega programa je bil velik umetni ogenj, določeno točno za polnočno uro. Princesinja vse svoje življenje ni videla umetnega ognja in zato je ukazal kralj dvornemu pirotehniku, da pokaže na dan svatbe vso svojo umetnost.

"Kakšen je — umetni ogenj?" je vprašala princesa, ko sta se nekoč zjutraj sprehajala po terasi. "Kakor severna luč je umetni ogenj," je odgovoril kralj, ki je vselej odgovarjal na vprašanja, drugim zastavljena. "Ljubim, mi je umetni ogenj od zvezd, ker vselej več, kedaj za žari, in prav tako prelesten je kakor moja igra na flavti. Umetni ogenj moraš videti."

Na koncu dvornega vrta so postavili velik oder in ko je dvorni pirotehnik razporedil goriva, se je med njimi začel razgovor.

"Svet je v resnici lep!" je vzklil švigalec. "Le pogledite te žolte tulipane. Če bi bili prave rakete, ne bi mogli biti lepši. Vse mi, da sem mnogo popotoval. Potovanje čudovito izobražuje duha in odstraňuje predsodke."

"Kraljevski vrtni, norček, še niso svet," se je oglašila velika rimska sveča. "Svet je ogromen prostor in vsaj tri dni je treba, da si ga temeljito ogledaš."

"Vsa kotiček, ki ga ljubim, je zate svet," je zanišljeno vzklil ožnjeno kolo, ki je bilo v rani mladosti pritrjeno na leseno škrinjno in se je veselilo svojega razbitega srca. "Ampak ljubez

dandanašnji ni več v modi, pesniki so jo ubili. Toliko so pisali o njej, da jim nihče ni več verjel, kar se mi ne zdi prav nič čudno. Resnična ljubezni trpi in — molči. Spominjam se, da je nekoč — a kaj bi govorili. Romantika je, stvar preteklosti."

"Neumnost!" je dejala rimska sveča, "romantika ne izumrje nikoli. Luni je podobna in večna je. Vzemimo le našega ženina in nevesto, kako nežno ljubita drug druga! Vse to mi je pripovedovala rjava patrona, ki je bila slučajno z menoj v enem predalu in ki je znala za vse dvorne skrivnosti."

Ampak ognjeno kolo je zmajalo z glavo in ponovilo: "Romantika je mrtva, romantika je mrtva." Mislilo je kakor mnogo ljudi, da postane stvar, ki jo brez nehanja ponavljaš in premlešaš, nazadnje le resnična.

Nepričakovano se je oglašil suh in oster kašelj in vse je obrnilo. Kašelj je prihajal od vitke, ošabne rakete, privezane na dolgo palico. Vselej je zakašljala, kedar se je vteknila v razgovor, da obrne pozornost nase.

"Hm, hm," je dejala in vse je napelo ušesa izimši ognjeno kolo, ki je še zmerom zmajevalo z glavo in ponavljalo: "Romantika je mrtva!"

"Mirno, mirno!" je zakričal švigalec.

Neke vrste politikar je bil in je igral vselej pri občinskih volitvah odlično vlogo, zato je imel vselej pri rokah parlamentaren izraz.

"Mrtva je in nikdar več ne oživi!" je zamomljalo ognjeno kolo in zaspalo.

Ko je nastala popolna tišina, se je raketa vtretič odkašljala in izpregovorila počasi in jasno, kakor da narekuje svoje spomine in gleda čez rame tistemu, komur jih narekuje. Resnično, njene manire so bile gosposke.

"Kako srečen je kraljevič," je dejala, "da se ženi ravno ta dan, ko šinem jaz v zrak! Če bi bila stvar namenoma vpriporjena, bi ne mogla biti zanj ugodnejša. Princ in princesinja sta se srečala."

"Moj Bog," je dejal švigalec, "mislil sem, da je stvar ravno narobe in da nas zažgo prineu na čast."

"Za vas," je odgovorila raketa, "nemara to velja in celo uverjena sem o tem. A z menoj je stvar druga. Znamenita raketa sem in odlični so moji starši. Moja mati je bila najslavnejše ognjeno kolo in je bila znana vsled svojega gračoznega plesa. Kedar je plesala pred občinstvom, se je devetdesetkrat zavrtela v zraku, preden je ugasnila, in vselej je spustila v zrak sedem rdečih zvezd. Tri čevlje in pol je merila v premeru in iz najboljšega strelnega prahu je bila narejena. Moj oče je bil raketa kakor jaz in francoskega izvora. Šinil je v take višine, da je vse mislilo, da se nikdar več ne vrne na zemljo. A vrnil se je vzlic temu, zakaj blag in krotak je bil njegov značaj, in se razpršil v zrak dež. Časopisje je zelo laskavo omenjalo njegov nastop. "Državni glasnik" ga je proglasil za triumf pirotehniko."

"Pirotehniko, pirotehniko, mislite," je popravila bengalska luč. "Vem, da se pravi temu pirotehniko — beseda je zapisana na moji."

"Pilotehniko, pravim," je odgovorila raketa strogo in bengalska luč je bila močno osramočena, in takoj se je lotila malih švigalčkov, da pokaže svoje dostojanstvo.

"Dejala sem," je nadaljevala raketa, "— kaj sem že dejala?"

"O sebi govorite," je pripomnila rimska sveča.

"Seveda. Vem, da sem obdelovala zanimiv predmet, ko sem bila tako sirovo prekinjena. Sirovost sovražim in slabe manire; zelo sem občutljiva. Nihče na vsem svetu ni tako občutljiv kot jaz."

"Kaj je — občutljivost?" je vprašal švigalec rimsko svečo.

"Občutljiv je, kdor ima sam kurja očesa, pa stopa drugim ne prestanto na prste," je odgovorila rimska sveča in švigalec bi bil kmalu počil od smeha.

"Prosim Vas, zakaj se smeje?" je vprašala raketa, "jaz se ne smejem!"

"Smejem se od sreče," je odvrnil švigalec.

"Sebičen vzrok," — je srdito pripomnila raketa. "Kje je vaša pravica, da ste srečen? Mislite tudi na druge. Mislite name. Tudi jaz mislim vedno nase in pričakujem toisto tudi od drugih. To se imenuje simpatija. Lepa čednost je in obvladujem jo v veliki meri. Vzemimo na primer, da se mi nocoj kaj zgodi kakšna nesreča bi bila za ves svet! Princ in princesinja ne bi bila srečna nikoli več; vse njihovo rodbinsko življenje bi bilo uničeno. In kar se kralja tiče, sem uverjena, da bi tega ne preživel. Resnično, če razmišljam o svoji velepomembnosti, sem ganjena od solz."

"Če pa hočete ustreči drugim, je najboljša, da ostanete suha," je pripomnila rimska sveča.

"Seveda!" je zaklicala bengalska luč, ki je bila že bolj razpoložena, "to zahteva že preprosta pamet."

"Preprosta pamet?" je dejala raketa zanišljivo. "Pozabljate pač, da nisem preprosta, temveč prav znamenita. Preprosta pamet je dana vsakomur, kdor ni ma fantazije. Jaz pa imam fantazijo in nikoli ne mislim o rečeh, kakor so v resnici; vedno si jih predstavljam čisto drugače. Kar pa se tiče suhote, ga ni nikogar, ki bi prav ocenil moje blago mrav. K sreči mi je to tudi vseeno. Edina opora v življenju je zavest o silni inferiornosti drugih in to čuvstvo sem zmerom negovala. Ampak vsi tu ste brez sra. Smejete se in veselite, kakor da se princ in princesinja nista pravkar poročila."

"Zakaj pa ne?" je vzklila drobna ognjena kroglica. Nenavadno vesela je priložnost in nanišnem v zrak, bom pripovedovala o tem zvezdam na nebu, pa bode videli, kako bodo pomežikovali zvezde, ko jim bom pravila o pohlepi nevesti."

"Kako vsakdanje gledate na življenje," je dejala raketa. "Sicer nisem od Vas nič drugega pričakovala. Prazne ste in votle, brez vsebine. Kaj pa če se princ in princezinja naselita v deželi, skozi katero teče globoka reka, in če dobita sina-edinea, maleda, svetlovlasega dečka z očmi — vijolicami, kakor jih ima princ. In če se gre deček sprehajati s svojo dojiljo in dojilja zaspaj v senci španskega bežga: ali ne more deček pasti v globoko vodo in utoniti? Kakšno gorje! Joj nesrečni, koma, ki sta ob sina-edinea! Prestrašno je, tega ne prenesem!"

"Ampak sina-edinea še nista izgubila, je pripomnila rimska sveča.

"Nobena nesreča se jima še ni zgodila."

"Tega nisem trdila," je odgovorila raketa, "ampak mogoča je taka nesreča. Če bi bila že ob sina edinea, bi bila odveč vsaka beseda. Sovražim ljudi, ki jokajo nad razlitim mlekom. A če mislim na to, da lahko izgubita sina-edinea, sem vsa iz sebe."

"To verjamem," je pripomnila bengalska luč. "Bolj afektirana ga bitja še nisem videla."

"A vi ste največja sirovina, kar jih poznam," je odgovorila raketa, "in moje prijateljstvo do prince Vam je nedoumljivo."

"Saj ga še ne poznate," je zaurmrala rimska sveča.

"Tega nisem rekla," je odgovorila raketa. "In mislim celo, da bi ne bila njegova prijateljica, če bi ga poznala. Poznanje prijateljev je zelo nevarna reč."

"Glejte raje, da ostanete suha," je rekla ognjena kroglica. "To je glavna stvar."

"Glavna stvar nemara za Vas a jaz jočem, kedar mi je potreba."

In v resnici so jo zalile resnične solze, ki so ji kakor deževne kaplje polzele po palici in skoro utopile dva hroščka, namenjena domov, da si poišče suha kotiček.

"Raketa je zares od sile romantična," je dejalo ognjeno kolo, "joče, ko ni vzroka za solze." In ognjeno kolo je globoko vzdihnilo in zanjalo o leseni pušici.

Ampak rimska sveča in bengalska luč sta bili močno vženeževljeni in sta ves čas šepetali in govorili o neumnih čenčah. Od sile praktični sta bili in če jima ni bilo kaj po godu, sta vselej označili za neumne čenče.

V tem je na nebu zasijala luna kakor srebrn ščit, zvezde so zasvetile in godba se je razlegala iz dvorov.

Princ in princesinja sta zaplesala. Plesala sta tako lepo, da so visoke bele lili polukale skozi okno in strmele za njima in veliki rdeči mak je zamajal z glavico in udarjal takt.

Potem je v grajskem stolpu odbilo deset, enajst in dvanajst in ob poslednjem udarcu polnočne ure je vse privrelo na teraso in kralj je poslal po dvornega pirotehniko.

"Začnite z umetnim ognjem," je velel kralj in dvorni pirotehnik je z globokim priklonom odšel na drugi konec vrta. Z njim je bilo šestero pomočnikov in vsak od njih je nesel našgano bakljo na dolgem drogu.

ADVERTISEMENT

Avstr. Slovensko

Ustanovljeno 16. januarja 1891.

Bol. Pod. Društvo

Inkorporirano 24. februarja 1903 v državi Kansas

Sedež: Frontenac, Kans.

GLAVNI URADNIKI:

Predsednik: MRATIN OBERŽAN, Box 72, E. Mineral, Kans.
Podpreds.: JOHN GORŠEK, Box 211, W. Mineral, Kans.
Tajnik: JOHN ČERNE, Box 4, Breezy Hill, Mulberry, Kans.
Blagajnik: FRANK STARČIC, Box 245, Mulberry, Kans.
Zapisnikar: LOUIS BREZNIKAR, L. Box 38, Frontenac, Kans.

NADZORNIKI:

PONGRAC JURŠE, Box 207 Rdley, Kans.
MARTIN KOČMAN, Box 482, Frontenac, Kans.
ANTON KOTZMAN, Frontenac, Kans.

POROTNI ODBOR:

JOSIP SVATO, R. 4, Woodward, Iowa.
FRANK STUCIN, Box 226, Jenny Lind, Ark.
MATIJA ŠETINA, Box 23, Franklin, Kans.

Pomočni odbor:

FRANK SELAK, Box 27, Frontenac, Kans.
JOHN MIKLAVC, Box 227, Frontenac, Kans.
FRANK KRAJSEL, Box 108, Frontenac, Kans.
Sprejemna pristojbina od 16. do 40. leta znaša \$1.50.

Vsi dopisi se naj blagovito pošiljati, gl. tajniku
Vse denarne pošiljatve pa gl. blagajniku.

To je bil v resnici čudovit prizor.

"Zzzz! Zzzz!" je zašumelo ognjeno kolo in se sukalo vse hitreje in hitreje.

"Bum, bum!" pa je zletela kvišku rimska sveča.

Potem so zaplesali po vsej terasi mali švigalčki in bengalska luč je rdeče ožarila vso okolico.

"Na svidenje!" je zaklicala ognjena kroglica in šinila v višino sipajoč sinje iskricke.

"Bang, bang!" so odgovarjale ognjene žabice od navdušenega veselja.

Vse se je imenitno obneslo izimši znamenito raketo. Od solz se je tako zmocila, da se niti vnela ni. Najboljše v njej — smodnik — je bilo tako premočeno, da ni bilo za nič. Vsa siromašna žlahta, ki jo je sicer prezirala, je odletela k nebu kakor zlate rože in ognjeno cvetje.

"Živio, živio!" je kričal ves dvor in princesinja se je smejala od zadovoljstva.

"Gotovo me prihranijo za posebno slovesnost," je dejala raketa. "Ni dvoma, da je tako."

In ošabneje — je gledala kakor kdaj.

Naslednji dan so prišli delavci, da vse pospravijo.

"To je očitno deputacija," je dejala raketa, "sprejem jo s primernim dostojanstvom."

Kvišku je zavihala nos in napravila obraz, kakor da razmišlja o kdovečem. Ampak delavci se zanj niso zmenili; šele ko so odhajali, jo je nekdo zapazil.

"Glej, slabo raketo!" je vzklil in jo vrgel preko zidu v jarek.

"Slaba raketa, slaba raketa!" je ponovila raketa. "Ni mogoče! Zarekel se je: prava raketa. Slaba — prava, zveni podobno in ima čisto enak pomen."

In ob teh besedah je padla v blato.

K njej je priplavala žabica z jarkimi očmi, v zelenem jopiču.

"A, novinka!" je dejala žaba. "Navsezadnje ni nič boljšega kot blato. Če imam deževnico in jarek, pa sem vsa srečna. Mislite, da bo danes popoldne deževalo. Da bi le Bog dal malo dežja. Ampak nebo je modro in jasno. — Joj!"

"Hm, hm!" se je oglašila raketa in pokajljevala.

"Eh, kakšen prekrasen glas," je vzklila žaba, "strašno je podoben kvakanju. In kvakanje je najlepša muzika na svetu. Nocoj bode te slišali naš pevski zbor. V starem ribniku zraven zakupnikovega doma sedimo in kedar vzide mesec, začnemo. Tako mamljivo je naše petje, da vse bdi na posteljah in nas posluša. Včeraj sem čula zakupnikovo ženo,

Tri mesečni račun Avstrijsko-Slovenskega Bolniško Podpornega Društva v Frontenac, Kans.

OD 1. DECEMBRA 1913 DO 31. MARCA 1914.

DOHODKI										IZDATKI							
KRAJ DRUŠTVA.	Število družtev	Vstopnina	Mesečnina	Ženski asocem.	Razni dohodki	Konven. prispevki	Plačani dolg.	Skupni dohodki	Smrtnine in pogrebni stroški	Bolniške podpore	Razni izdatki	Skupni izdatki	Poslano na centralo	Odc. upr. dopl. bol. pod.	Društ. dolguje	Število članov	Število članice
Frontenac, Kans.	1	\$ 2.50	\$ 412.50	\$ 60.00	\$3.50	\$ 61.00	—	\$ 539.50	\$ 100.00	\$ 205.00	—	\$ 305.00	\$ 334.50	—	—	112	82
Chicopee, Kans.	2	—	102.50	15.50	—	14.00	—	132.00	150.00	6.00	.72	156.72	125.28	—	—	27	21
Newburg, Kans.	3	—	131.25	9.00	.10	18.50	—	158.85	—	183.50	.20	183.70	38.50	63.35	—	34	12
Mineral, Kans.	4	—	390.00	49.50	—	59.25	.25	499.00	150.00	496.00	.85	646.85	268.65	266.50	—	104	67
Weir, Kans.	5	—	123.75	13.00	—	19.50	12.00	168.25	—	65.00	.45	65.45	102.80	—	—	35	17
Yale, Kans.	6	—	117.50	17.25	—	16.25	—	151.00	—	107.00	.25	107.25	43.75	—	—	35	25
Curranville, Kans.	7	—	117.50	16.50	—	18.50	—	152.50	—	120.00	.25	120.25	45.50	13.25	—	33	22
Fleming, Kans.	8	—	92.50	8.50	—	13.50	—	114.50	—	35.00	.42	35.42	79.08	—	—	25	11
Radley, Kans.	9	7.50	191.00	19.25	.65	25.50	—	243.90	100.00	56.00	.64	156.64	187.51	—	—	60	30
Jenny Lind, Ark.	10	3.00	261.75	28.75	—	38.50	—	332.00	—	231.00	—	231.00	100.85	.25	—	70	39
Breezy Hill, Kans.	11	3.00	337.50	36.25	.70	47.50	—	424.95	300.00	225.00	—	525.00	199.95	—	—	91	49
Cherokee, Kans.	12	—	51.25	7.50	—	10.50	—	69.00	—	38.00	.25	38.25	51.50	20.75	—	15	12
Adams, Okla.	13	4.50	156.25	6.25	—	21.25	.25	188.50	—	174.00	.27	174.27	72.98	58.75	—	41	7
Maynard, O.	14	—	100.00	8.25	—	13.25	—	121.50	—	124.00	.22	124.22	21.78	24.50	—	27	11
Pittsburg, Kans.	15	—	21.25	4.00	—	4.75	—	30.00	—	7.00	.10	7.10	22.90	—	—	11	10
Franklin, Kans.	16	—	276.25	30.25	—	42.00	—	348.50	100.00	334.00	—	334.00	114.50	—	—	75	42
Carney, Iowa	17	—	106.25	11.50	—	14.25	3.00	135.00	—	59.00	—	59.00	75.00	—	1.00	28	15
Winterquarters, Utah.	18	4.00	137.50	5.50	—	18.50	3.50	169.00	—	163.00	.15	163.15	24.65	18.80	—	37	8
Black Diamond, Wash.	19	—	187.50	5.50	—	25.25	—	218.25	—	75.00	.57	75.57	142.68	—	—	52	8
Ely, Minn.	20	5.00	236.25	—	1.20	15.75	—	258.20	210.50	31.00	.37	241.87	226.83	—	—	65	—
Witt, Ill.	21	—	45.00	3.00	—	6.25	—	54.25	100.00	—	—	100.00	54.25	—	—	13	4
Huntington, Ark.	22	1.50	48.75	2.25	.20	6.75	—	59.45	—	16.00	—	16.00	43.45	—	—	12	2
Pleasant Valley, Pa. .	23	—	55.00	.75	—	3.50	—	59.25	—	93.00	.20	93.20	29.30	63.25	—	14	1
		\$31.00	\$3,699.00	\$358.25	\$6.35	\$513.75	\$19.00	\$4,627.35	\$1,210.50	\$2,743.50	\$ 6.31	\$3,960.31	\$2,406.19	\$599.40	\$1.00	1016	404

ki je dejala svoji materi, da zaradi nas ni vso noč zatisnila oči. Taka popularnost je odlična." "Hm, hm!" je pripomnila raketa prav srčno, ker ni mogla z besedo vmes.

"Krasen glas v resnici!" je nadaljevala žaba. "Upam, da pride te nocoj tja k ribniku. Pogledati moram po svojih hčerkah. Šest lepih hčerk imam in bojim se, da jih ugleda ščuka. Strašna je ta pošast in prav nič se ne bi obotavljala in jih povzela za zajtrk. Torej na svidenje, zelo me je veselilo, da sem se z Vami razgovarjala."

"Razgovor je čedna reč," je dejala raketa, "ampak ves čas ste govorila sama. To pa ni razgovor."

"Eden mora poslušati," je odgovorila žaba, "in govorjenje prav rada sama opravljam. Tako si prihraniš čas in preprič."

"Prepiram pa se rada," je odgovorila raketa.

"Mislim, da se le šalite," je ljubeznivo dejala žaba. "Prepiranje je prestrašno, zakaj v dobri družbi so vsi enih misli, torej na svidenje. Tam vidim svoje hčerke."

In žabica je odplavala proč. "Strašno neprijetna oseba ste," je dejala raketa, "in slabo vzgojena. Sovražim ljudi, ki govorijo vedno le o sebi kakor jaz. To je sebično in sebičnost je zoperna reč, zlasti za osebe mojega temperamenta, zakaj znana sem po svoji simpatičnosti. Le vzemite me za zgled. Boljšega zgleda nimate. Ker imate tako priložnost, izkoristite jo brž, zakaj v najkrajšem času se vrnem na dvor. Dobro sem zapisana na dvoru. Meni na čast sta se princ in princesinja večerj poročila. Seveda o vsem tem na veste ničesar, ker ste z dežele."

"Zaman se vznemirjate," je pripomnil kačji pastir, ki je sedel na vrtu visokega, rjavega ločka. "Žaba je že davno proč." "To je škoda, ampak ne moja," je odgovorila raketa. "Kaj naj zato umolknem, ker je ni več tu. Sama sem prav rada poslušam, to je največji moj vžitek. Pogosto imam dolge samogovore, pa govorim tako pametne reči, da časih sama ne razumem vsega, kar govorim."

"Potemtakem pa predavate o filozofiji," je dejal kačji pastir, razprostri svoja prelesta prozorna krila in odleti kvišku.

"Kakšen bedak, da ni ostal tu," je dejala raketa. "Takih priložnosti za izobrazbo duha se mu ne ponuja mnogo. Sicer pa, kaj mi je to mar! Moja genialnost bo nekoč nedvomno pravično ocenjena."

In pogreznila se je še globlje v blato.

Čez nekaj časa je priplavala velika bela raketa. Zolte je imela noge in glavno kožico in za krasotico je veljala zaradi svoje zibajoče hoje.

"Kvak, kvak, kvak," je dejala, "kako smečna je Vaša postava! Dovolite mi vprašanje, ali ste bili tako rojena, ali pa vsled nezgode?"

"Jasno je, da ste vse žive dni preživela na deželi," je odgovorila raketa, "sicer bi znala, kdo sem. Ampak Vašo nevednost Vam oprostam. Nepravično je od drugih zahtevati enako izobrazbo. Čudili se bode, če Vam povem, da letim prav do neba in da se vračam na zemljo v zlatem dežju."

"Po mojem to ni kdovekaj," je odgovorila raketa, "ker ne vidim praktičnega smotra. Veste, če bi znala orati polje kakor vol ali vleči voz kakor konj ali čuvati ovce kakor pes, to bi bilo v resnici nekaj."

"Preljuba moja," je ošabno zakričala raketa, "vidim, da ste najnižje sorte. Oseba mojega položaja nima smotrov. Talente imamo in to je več kot dovolj. Oseba nimam prav nobenega dopadajenja nad opravi, najmanj nad opravi, na katere namigivate. Vselej sem menila, da je ročno delo pribežališče za ljudi, ki nimajo drugega posla."

"Lepo, lepo," je dejala raketa, ki je bila miroljubnega značaja in ki se ni nikdar z nikomur prepirala. "Vsak ima svoj okus. Upam, da ostanete pri nas."

"Eh, kaj še," je vzkliznila raketa, "tujka sem, odlična tujka. Po pravici rečeno se mi zdi ta kraj močno dolgočasen. Ni druž-

be in ni miru. Vse diši po predmestju. Najbrž se vrnem na dvor, zakaj vem, da sem določena, da zbudim na svetu veliko pozornost."

"Tudi jaz sem svoj čas mislila, da se posvetim javnemu življenju," je pripomnila raketa. "Koliko reči je zrelih za premembo. Pred časom sem predsedovala javnemu shodu in sprejeli smo celo vrsto resolucij, obsojajočih vse, kar nam ni bilo po godu. Pa prav dosti niso izdale. Sedaj se zanimam za domače življenje in posvečam svojo skrb rodbini."

"A jaz sem ustvarjena za javnost," je odgovorila raketa, "in tudi moja žlahta, celo najskromnejši sorodniki prav tako. Kjer se pokažemo, zbudimo povsod veliko pozornost. Jaz nisem še vstopila v javnost, a kadar se to zgodi, bo čudovit prizor. Kar pa se domačega življenja tiče, je ob njem človek hitro star in duh se odvraca od višjih reči."

"Eh, visoka strmljenja, kaka so lepa," je dejala raketa, "to me je spomnilo, da sem lačna."

Pa je odplavala z vodo ponavljajoč: "Kvak, kvak, kvak."

"Vrnite se, vrnite se," je klicala raketa, "mnogo Vam imam še povedati."

Ampak raketa se ni menila za njeno klicanje.

"Veseli me, da je odšla," je dejala raketa sama sebi. "Pičli so nje talenti."

In še nekoliko globlje se je pogreznila v blato razmišljajoča o zapuščeni geniji; kar priteče ta ob jarku dva dečka v belih srajcah, s kotličem in suhim dračjem v rokah.

"To je pa deputacija," je dejala raketa in napravila važen obraz.

"Hej," je zaklical eden, "poglej staro palico. Kako je ta zaslala sem?"

In pobral je raketo iz jarka. "Stara palica," je dejala raketa, "Ni moreče. Zlata palica, je hotel reči. Zlata palica, to je laskavo. Za dvorjanko me ima."

KAPITALIZEM IN DELAVSKE MEZDE

Delavska mezda ne more biti nikdar tako velika, da bi kapitalistu onegočila njegovo dojetje in da bi mu odvzela možnost, da živi od svojega dojetja. Zakaj če bi bilo kapitalistično tarnanje nad delavskimi zahtevami po višji plači opravičeno, tedaj bi kapitalist že davno opustil svoje podjetje. Ker pa ustvarijo delavec s svojim delom večjo vrednost, kakor je njih plača, zategadelj kapitalist vzle svojemu tarnanju ne opusti podjetja, ker ima pač dobiček od njega, dobiček, ki mu ga ustvarja edinole izkoriščanje delavstva. V kapitalistični družbi torej delavska mezda nikdar ne more narasti do tiste višine, kjer bi prenehala izkoriščanje delavca.

Delavec ustvari s svojim delom gotovo vrednost, kapitalist pa mu ne plača za njegovo delo toliko, kolikor je delo vredno, ampak veliko manj. Tisto vrednost, ki si jo kapitalist ohrani od delavčevega dela zase, imenujemo nad vrednost. In ta nad vrednost ta preostanek je mnogo večji, kakor bi kdo sodil na prvi pogled. Zakaj nad vrednost ne obsega samo tistega dobička, ki ostane v rokah kapitalista, ampak še mnogo drugega, kar imenujemo produkcijske ali prodajne stroške; zemljiško rento, obrestovanje glavnice kapitala, odbitek za trgovca, ki odjemlje industriju blago, davki itd. Vse to odpade od prebitka, ki ga dobi kapitalist s tem, da plača delavcu mnogo manj, kakor pa je vredno njegovega dela. Ta prebitok mora biti torej precej velik, ako se hoče podjetje "rentirati"; zategadelj v današnji kapitalistični družbi delavska mezda nikdar ne more tako narasti, da bi dobil delavec samo približno toliko, kolikor je ustvaril s svojim delom. Kapitalistični mezdni sistem je torej v vseh okoliščinah izkoriščanje delavstva in na tem izkoriščanju bo temeljil, čeprav si delavstvo pribori višje plače in ugodnejše delovne razmere, temeljil bo tako dolgo, dokler ne bo konec kapitalističnega družabnega reda in dokler ne zavladava socializem. Nemogoče je napraviti kraj in konec izkoriščanju, dokler je uredba družbe kapitalistična. Tudi ob

najvišjih plačah je izkoriščanje delavca zelo veliko.

Toda plača le malokdaj doseže tisto največjo višino, ki bi jo lahko dosegla. Pač pa se čedalje bližja svoji najnižji stopnji. Najnižjo stopnjo doseže tedaj, ko ne more delavcu več zadostovati niti za gole življenske potrebe. Ako delavec ob svojem delu ne le strada, ampak tudi celo naglo lakote umrje, tedaj se mora vse delo končati.

Med tema mejama plava mezda. Mezda je tem nižja, čim manjše so navadne življenske potrebe delavca, čim več delavskih moči je podjetniku na razpolago in čim silkejša je odporna sila delavcev.

Splošno mora biti delavska mezda tako visoka, da ohrani delavca zmožnega za delo, ali boljše povedano, mezda mora biti tako visoka, da ohrani kapitalistu tisto mero delovnih moči, ki jih rabi za produciranje. Mezda mora biti torej tako velika, da delavcu omogoči, ne le, da hrani samega sebe, ampak da rodi kapitalizmu tudi za delo sposoben naraščaj. Gospodarski razvoj pa gre v smeri, da se življenski stroški za delavce znižajo in s tem je dana kapitalistu možnost, da tudi plače zmanjša.

Spretnost in moč sta bili za delavca že od nekdaj dvojne neobhodno potrebni lastnosti. Učna doba rokodelca je bila zelo dolga, stroški njegove vzgoje so bili zategadelj veliki. Vedno bolj napredujoča delitev dela in pa razvoj strojne tehnike sta povzročila, da je bila posebna spretnost in pa moč v produkciji vedno bolj odveč. Ta dva činitelja sta tudi omogočila, da so se izučene delovne sile nadomestile z neizučeni, torej tudi cenejšimi, omogočila pa sta tudi, da so nadomestovale moške pri delu ženske, celo otroci. Že v manufakturni dobi opažamo ta pojav; z uvedbo strojev v produkciji pa se je začelo izkoriščanje žen in otrok.

Po mnenju vsega nadzornega osebja pokazujejo dosedanje izkušnje s skrajšanim delavnim časom, da se žal pogosto naglašano pričakovanje, da delavec ne bodo imeli nobene koristi od skrajšane delavnika in da bodo le še bolj podlegli alkoholu, pri plinarni nikakor ni izpolnilo.

Kapitalistično časopisje je zadnje dni poklalo več Meksikancev kot pa ameriške krogle.

Reformator, kateri zagovarja kapitalizem, kuje nove in močnejše sponke za delavce.

Edini produkt, katerega dobi delavec danes v polni meri, je — smodnik in svinčenke.

Rumena-bleda-barva.

Tisti, katerih obličje postane rumeno, so gotovo nesrečni, ter so navadno žrtve zlatenice, to je bolezni, katere povzroča rumeno barvo kože in oči. Ta bolezen ima različne vire in vzroke in kot pravilo spremlja tako bolezen navadno neprebnost. Bolnik je navadno zelo slab in mrkav, ter nezadovoljen sam s seboj. Najboljše zdravilo v tem slučaju je Trinerjevo ameriško zdravilno grenko vino, kajti ono očisti hitro cel telesni ustroj, ter odvaža neprebavne snovi ali težje prebavno hrano. To vino okrepi prebavne organe, ter jih tako napravi sposobne za delo. V slučaju bolezni v želodecu, jetrih in črevesju največkrat hitro pomaga in olajša bolečine popolnoma. Dalje ustvarja dober tek in pomaga prebavljanju, ter odstrani zaprtje, če prav je mogoče to že staro. Rabite ga v slučajih zgrube teka, telesne utrujenosti in slabosti, ter zaprtja. V drogerijah. Jos. Triner, izdelovalec, 1333—1339 So. Ashland Ave., Chicago, Ill. Ako čutite bolečine v grlu, prsih ali v vaših nogah, spomnite se na Trinerjev Liniment. Ako trpite pogosto na enakih bolečinah, imejte pri rokah vedno stekleničico Trinerjevega Linimenta in prepričali se bode, da je to zelo uspešno zdravilo proti trganju.

(Advertisement.)

Po par vdrgnjenih kapljicah pravega Pain Expellerja na mesto, kjer čutite bolečine, bo vedno odleglo. Čuvajte se ponaredb. — Adv.

Nič več grdi opahkov

je pisal g. Eddie Hurt, Phroso, Okla., kateremu je

Severov Kričistilec

Severa's Blood Purifier) pomaga pri grde opahke iz obraza. Kadar bo potreboval kaka zdravila, bo rabil samo Severova. Cena Kričistilec je \$1.00.

Priporoča se za

pičlo, nečisto kri in opahke, žive rane, uljesa in bule ki nastanejo vsled tacega stana krvi.

Severove TAB-LAX

sladkorno odvajalo — uspešno učinkovalni za otroke in odrasle.

Cena 10 in 25c.

Vaš lekarnar prodaja Severova zdravila. Ako jih nima v zalogi jih vam naroči. Vprašajte vedno za Severova zdravila. Ako jih ne morete dobiti od lekarnarja, naročite jih od nas.

W.F. SEVERA CO. CEDAR RAPIDS IOWA

E. BACHMAN

1719 S. Centre Ave., Chicago, Ill. je največja československa delavnica zastav, znakov, čepic in vseh društvenih potrebščin.

Zahtevajte takoj po pošti moj veliki cenik, ki ga Vam pošljem — popolnoma zastoj.

POZOR!

Podpisani se priporočam Slovincem v La Salle in okolici za stajbinska dela. Postavljam navadne in moderna poslopja. Sprejemam tudi popravila in predelavanje vsakovrstnih poslopij po zmernih cenah. Kadar želite postaviti hišo, se obrnite na svojega rojaka. S tem vam bo prihranjen denar in čas. Delam po pogodbi. Za vsa moja dela jamčim.

Vaš rojak Vence Obid, 438 Berlin Str., La Salle Ill. (Advertisement) 3m

Naselniška družba "Ilirija" FARME.

Od tri do pet milj od mesta Merrill v Lincoln Co., ki šteje okrog 15.000 prebivalcev in ima veliko industrijo, se razprostira rodovitni valovit svet, ki je odločen za slovenske farme. Skoz ta svet vodita dve železniški progi in tri okrajne ceste in teče več potokov. Zraven teče reka Wisconsin river". Ta zemlja se za sedaj še prodaja po 12 do 16 dolarjev aker, kakor je les na katerem delu. Plačilni pogoji lahki. Kdor se zanima, naj piše po pojasnilo. Vsaki dobi natančne podrobnosti da je tako na jasnem predno izda denar za dolge vožnje. Mi ne pošiljamo nobenih knjig ali podob. Pojasnila samo pismeno ali za bližnje ustmeno pri

Iliria Colonization Co., Sheboygan, Wis.

STE ŽE SLIŠALI KAJ O ZADRUŽNI TRGOVINI ALI KONSUMIH.

Podjetja vseh vrst ustanovljene na podlagi združnosti, so podjetja bodočnosti; samo leta imajo zasigurjeno svojo bodočnost poleg drugih koristnih družabnih naprav, ki služijo v občo korist človeštva.

Kdor se želi poučiti natančneje o združniški podjetjih, — kar je treba znati vsakemu, ki se šteje naobraženim naj nemudoma naroči knjigo

"ZADRUŽNA PRODAJALNA ALI KONSUM", ki jo je založila slov. sekcija J. S. Z.

CENA KNJIŽICI JE 15c ENA S POŠTNINO in se jo naroči pri upravnistvu Proletarca, 2146 Blue Island Ave., Chicago, Ill.

Trgovci knjig dobe popust.

Podjetja vseh vrst ustanovljene na podlagi združnosti, so podjetja bodočnosti; samo leta imajo zasigurjeno svojo bodočnost poleg drugih koristnih družabnih naprav, ki služijo v občo korist človeštva.

Kdor se želi poučiti natančneje o združniški podjetjih, — kar je treba znati vsakemu, ki se šteje naobraženim naj nemudoma naroči knjigo

"ZADRUŽNA PRODAJALNA ALI KONSUM", ki jo je založila slov. sekcija J. S. Z.

CENA KNJIŽICI JE 15c ENA S POŠTNINO in se jo naroči pri upravnistvu Proletarca, 2146 Blue Island Ave., Chicago, Ill.

Trgovci knjig dobe popust.

RAVNOKAR JE IZŠLA KNJIŽICA

"Katoliška cerkev in socializem." Knjižica obsega 52 strani. Komad 10c. Socialistični klubi in posamezniki, ki naroče nad 25 komadov dobe 50 proc. popusta. Naroča se pri upravnistvu Proletarca.

ANTON MLADIĆ

moderna gostilna.

Toči pilsensko pivo in vina. Kegljisce. Tel. Canal 4134 2348 Blue Island Ave. Chicago, Ill.

Ako želite slovenske gramofonske plošče, Columbia gramofone zlatino in srebrnino, obrnite se na nas!

A. J. TERBOVEC & CO. P. O. Box 25, Denver, Colo.

Dr. W. C. Ohlendorf, M. D.

Zdravnik za notranje bolezni in ranečelnik.

Zdravniška preiskava brezplačno — plačati je le zdravila. 1924 Blue Island Ave., Chicago. Ureduje od 1 do 3 popel; od 7 do 9 zvečer. Izven Chicaga. Živeči bolniki naj pišejo slovensko.

I. STRAUB URAR

1010 W. 18th St. Chicago, Ill. Ima vedno zalogo ur, verižic, pretnov in drugih dragotin. Izvrhuje tudi vsakovrstna popravila v tej stroki po zelo niski ceni.

Cenjeni rojaki!

Kot stara trdka za izdelovanje harmonik (tudi v starem kraju) kakor tudi popravo, se Vam pri-

poročam za blagohotna naročila. Cene so najnižje, kvaliteta najboljša.

Anton Mrvar ml. 1162 E. 61. Str., Cleveland, Ohio.

JOS. A. FISHER

Buffet Ima na razpolago vsakovrstno pivo, vino, smodke, i. t. d. Izvrstni prostor za okrepčilo. 3700 W. 26th St., Chicago, Ill. Tel. Lawndale 1761

JOE POLOVICH

do danes najmodernejši KROJAČ dela obleke finih krojev po zelo zmernih cenah. Obleke zlika takoj sproti med tem, ko vi čakate. 3129 Broadway, St. Louis, Mo.

BELL PHONE 138-J FISK

MATIJA SKENDER

SLOVENSKI JAVNI NOTAR ZA AMERIKO IN STARI KRAJ

5227 Butler St. Pittsburgh, Pa.

MODERNA GOSTILNA, kjer se toči sveže Duluth Moose & Rex pivo.

Skubic in Oražem, lastnika. (5m) Aurora, Minn.

CARL STROVER

Attorney at Law

Zastopa na vsah sodiščih.

Specialist za tožbe v odškodninskih zadevah.

St. sobe 1009

133 W. WASHINGTON STREET, CHICAGO, ILL.

Telefon: Main 3989

TUJCEM priporočam svoje dobro urejeno prenočišče in restavracijo, domačinom pa svoj saloon, vsem skupaj pa vse.

IG. KUŠLJAN

229—1st Ave.

MILWAUKEE, WIS.

M. JOVANOVIĆ

84 — 6th Str. Milwaukee, Wis. PRODAJA ŠIFKARTE.

Posilja denar po pošti in brzojavno. Izdeluje: Obveznice — Pooblastila — Prepovedi, potrjene po notarju in ces. in kr. konzulatu.

EDINA HRVAŠKO — SLOVENSKO — SRBSKA AGENCIJA.

ALOIS VANA

— izdelovatelj —

sodovice, mineralne vode in raznih neopojnih pijač.

1837 So. Fisk St. Tel. Canal 1406

SALOON

z biljardom in keglijščem

Poleg saloona dvorana za društvene seje, veselice itd.

John Stražičar

611 Market St., Waukegan, Ill. Phone St. 671.

AVSTRO-AMERIKANSKA ČRTA.

NIZKE CENE.

Velike ugodnosti:

električna luč, izvrstna kuhinja, vizo zastoj, kabine tretjega razreda na parniku

Sledeči parniki odplujejo ob 3 uri popoldan iz New Yorka:

Za vse informacije se obrnite na glavne zastopnike

PHELPS BROS. & CO.

Gen'l Agt's, 2 Washington St., New York.

ali pa na druge uradne zastopnike v Združenih državah in Canadi.

POZOR! SLOVENCI! POZOR! SALOON

s modernim keglijščem Sveže pivo v sodčkih in buteljkah in druge raznovrstne pijače ter najkise smodke. Potniki dobe čedno prenočišče za nizko ceno.

Postrežba točna in izborna.

Vsem Slovincem in drugim Slovanom se toplo priporoča

MARTIN POTOKAR,

1625 So. Racine Ave. Chicago.

LOUIS RABSEL

moderno urejen salun

NA 460 GRAND AVE., KENOSHA, WIS

Telefon 1199

M. A. Weisskopf, M. D.

Izkušen zdravnik.

Ureduje od 10—12 predpoldne in od 7—9 zvečer. V sredo in nedeljo večer neuraduje.

Tel. Canal 476.

1842 So. Ashland ave.

Tel. residence: Lawndale 8996.

Do mi opravi

Konzularne, st. strokrajke sodnijske in vojaške Javni notar Kaker 207 Hanover St. Milwaukee, Wis.

Iz polja moderne vede.

H. Pajer: v naših zapiskih.

KONSERVATIVIZEM V POLITIKI

Znano je, da ne stoji vsa plemena in vsi narodi na isti kulturni stopnji in da se stopnjujejo od najprimitivnejših plemen do onih narodov, ki stoji sodobno na najvišji kulturni stopnji. Ravno tako zavzemajo tudi posamezni člani enega in istega plemena ali naroda različne intelektualne stopnje, ki se pri primitivnih plemenih zelo malo, pri civiliziranih narodih pa večinoma zelo medseboj razlikujejo, kar je utemeljeno v tem, da imajo višjevrstna plemena gotovo število posameznikov z izvenredno razvitimi duševnimi zmognostmi, dočim jih nižjevrstna plemena nimajo.

Ker dosedanje primitivne in krivične socialne razmere raznih narodov niso dajale vsem članom naroda enako možnost se povzpeli na višje duševne stopnje, zato se je posrečilo to le zelo počemu številu vladajočih in privilegiranih. Ogromna večina je igrala žalostno ulogo sužnja, pozneje tlačana in končno proletarijata. Ostala je v temnih nižavah duševnega razvoja. Tudi današnji družabni red dovoljuje vsem enaki pristop do višje izobrazbe in s tem do višjih duševnih vrst le na papirju.

Od tod izvirajo one velikanske difference med maso in onimi, ki so se povzpeli v najvišje duševne vrste. Z rastočo demokratizacijo in socializacijo je še le upati, da pride ona doba, ko bodo odprta vrata do višje izobrazbe in s tem do višjih duševnih stopenj vsem enako brez razlike spola in stanu. Zato se z napredovanjem v smeri demokratizma in socializma ne bo višala samo stopnja malostevilne najvišje vrste, temveč tudi število višjevrstnih posameznikov. Dosedanji razvoj narodov je diferencialni posamezniki v tej meri, kakor so se dvigali na lestevici civilizacije; demokratizacija in socializacija pa bo reducirala difference na gotovi maksimum. Da bi pa stale vse plemenske skupine ali pa vsi posamezniki na eni in isti kulturni oziroma duševni višini, je po sedaj znanih prirodnih zakonih izključeno.

Ako se govori o kulturnih stopnjah narodov je treba računati z povprečnostjo in ne samo z najvišjevrstnimi posamezniki naroda. S tem da ima narod nekoliko posameznikov z izvenredno razvitimi možgami ni rečeno še ničesar, ker je ostali del naroda lahko na zelo nizki kulturni stopnji kakor nas uči narodoslovje. Jasno pa je, da bo narod stal na tim višji stopnji, čim višjo vrsto zavzemajo oni z izvenredno razvitimi možgami in čim več jih je, kar je odvisno zopet od tega, v kateri meri da je preskrbljeno od vladajočih za neomejeni pristop vseh posameznikov k višji izobrazbi in na podlagi tega k višjim duševnim stopnjam.

Povprečnost je sicer matematično jasen in precizen pojem, s katerim pa se po sedanjem stanju vede ne da izračunati pri presojevanju plemen in narodov. To presojevanje se vrši le približno in z večjo verjetnostjo le pri bolj razdaljenih stopnjah človeške kulture, kar velja seveda tudi za presojevanje intelektualne višine posameznih ljudi.

Kulturna stopnja katerega plemena ali naroda je odvisna toraj od stopnje povprečnega člana dotične skupine. Višji če je nivo povprečnosti, višji stoji tudi narod. Ako pristevamo sodobno intelektualno povprečnost civiliziranega človeštva k tekoči dobi, moramo uvrstiti podpovprečnost z njenimi nazori, idejami in interesi v minula, nadpovprečnost pa v bodoča stoletja. Velik del sodobnega človeštva života potem takem v pojmovanju, idejah, nazorih in gospodarskih razmerah preteklih stoletij, tako da odgovarjajo še sedaj živča divja in necivilizirana plemena prazgodovinski dobi človeškega pokolenja. Najmanjši del tvorijo nadpovprečniki, ki nam kažejo kako visoko je človeštvo sploh že dospelo in iz med katerih koraka marsikateri tako daleč naprej, da sploh nima vpliva na sodobnost, temveč bo vplival še le v bodočnosti po

svoji smrti, z svojimi deli. To so znanstveniki, učenjaki, iznajditelji politiki itd., ki tvorijo avantgardo človeštva. Na spodnjem koncu razvojne lestvice pa se nahajajo plemena oziroma posamezniki, ki so ostali takorekoč na stopnji živali, tako, da se da konstatirati veliko večja razlika med človekom najvišje duševne stopnje in divjakom, kot pa med divjakom in med najvišje stoječo živaljo. Med obojema ekstremoma leže vse razvojne vrste človeštva. Najštevilnejši in najnavadnejši je potem oni tip, ki se bliža najbolj matematični povprečnosti.

Zgodovina nas uči, da ni ostala povprečnost kake socialne skupine vedno na isti točki, temveč da se je pomikala navzgor ali navzdol, počasi ali hitreje. Razvoj navzgor smo navajeni imenovati napredek, razvoj navzdol nazadovanje. Ako je razvoj tako počasen, da ga ni mogoče zaznati, govorimo o stagnaciji. Marsikatera močna plemena in marsikateri narod je začel nazadovati prišedši na gotovo kulturno stopnjo in končno izgubil ter napravil prostor novim skupinam. Klub temu je celokupno človeštvo vendar napredovalo in bo napredovalo dokler ne bo stavila naroda svojih mej. To napredovanje se seveda ne vrši v ravni črti navzgor, temveč v bolj ali manj valoviti.

Ker človeštvo stalno napreduje, zato so njegova kulturna dela tem važnejša in boljša, čim bližje sedanjosti se nahaja doba v kateri so se izvršila, ako so bila ta boljša od prejšnjih. Med vsemi kulturnimi deli, katere je človeštvo dosedaj vstvarilo je le neznatno število onih, ki so na tako visoki stopnji popolnosti, da bi bil vsak daljši napredek izključen. Ogromna večina dosedanjih produktov človeške kulture (tehnike, gospodarstva, politike itd.), ne kaže nobenih nepopitnih popolnosti, pač pa možnost racionalnejših, udobnejših in lepših oblik.

Kot protiutek napredka in kot regulator razvoja deluje v družabnem življenju socialna vstrajnost (soziale Traegheit), z drugo besedo — konservativnost. Zakon vstrajnosti pravi, da ima vsaka stvar tendenco ostati v onem stanju in v istem položaju v katerem se ravno nahaja in to tako dolgo, dokler ne pridejo od zunaj nove sile, ki spremene stanje in položaj dotične stvari. Temu zakonu je podvržena vsa priroda, toraj tudi človeška družba in posameznik, ki tvori le del prirode. Socialno življenje temelji popolnoma na boju med statično silo, ki stremi konservativirati sadove minulosti ali pa sedanosti in dinamično silo, ki zahteva, da ti sadovi kulture nimajo cilja v sebi, temveč da imajo služiti kot nujno sredstvo k daljšemu napredovanju.

Neprestane spremembe, počasne in nagle, nastanek novih okol-

ščin ter razmer, boj s prirodnimi silami, vse to in nešteto drugih činiteljev je vplivalo na razvoj človeštva. V boju s prirodo, s prilagodenjem nastajajočim novim razmeram in z vedno večjim izrabljanjem naravnih sil se je vršil njegov napredek.

Z novimi razmerami in okolščinami nastajajo vedno nove življenske potrebe, s tem tendence zadostiti potrebam in končno tudi naerti kako naj se potrebam zadosti.

Velike razlike, ki obstojajo v intelektualnem življenju posameznikov imajo za posledico različno pojmovanje prirode in družabnega življenja: ker obstojajo tudi v gospodarskem oziru ogromne razlike, zato ni mogoče, da bi imeli vsi enake nazore, ideje, interese in enaka stremjenja. V tem tiči pred vsem vzrok za nastanek političnih strank, Kdor hoče odstraniti toraj politične stanke in politični boj iz družabnega življenja, mora napraviti najprej vse ljudi enake. To pa se protivi prirodnim zakonom.

Med potrebami višjevrstnih posameznikov ter obstoječimi razmerami in institucijami, obstoja nujno vedno gotova razdalja — v tem smislu, da odgovarjajo razmere in uredbe povprečnosti ne pa onim posameznikom, kateri jih smatrajo za zastarele, pomanjkljive, neracionalne krivične, škodljive itd. Zato se ne daje in se najbrže ne da uresničiti vse taksaj, kar bi želeli nadpovprečni posamezniki, temveč še le tedaj, ko bo uvidela povprečnost dotične skupine potrebo in korist reforme ali novotarije. Ako se upira manjšina z silo novim idejam, reformam in novim oblikam se pojavi mnogokrat nasilna reforma, oziroma revolucija. Bistvene razlike med reformo in revolucijo ni; le reakcionarni dlakocepec bo hotel delati razliko. Za vsakega razumnega človeka je revolucija nagla reforma in reforma počasna revolucija.

Ko so dosežene reforme in ko so vpeljane novotarije se sprijazni polagoma navadno tudi ostali del, tako da se zdi končno vsem samo ob sebi umljivo to, čemur so se upirali njih predniki; čudijo se celo, kako se je mogla upirati nekoč večina temu, za kar se je borila manjšina. Skoraj vsaka nova ideja, vsak nov nazor, nov načrt, vsaka nova politična smer ima v začetku malo pristavev in mnogo nasprotnikov kakor nas uči zgodovina.

V primitivnih socialnih skupinah se vrši napredek tako počasi, da se ga ljudstvo sploh ne zaveda. Ker se tu ne pojavljajo nikake velike difference med posameznimi člani skupine, zato tudi ni videti nikakih bojev nazorov, idej, principov in interesov. Zakon vstrajnosti vlada tu nad vsemi enakostjo. Z rastočim napredovanjem je postala diferenciacija vedno večja in večja in intelektualne razlike so se vedno bolj širile. Nekateri so se povzpeli visoko na razvojni lestvici, drugi so ostali v

nižavah. Za nadpovprečne elemente je postal vpliv socialne vstrajnosti vedno bolj občuten kot velikanska ovira reform in razširjenja novih idej, nazorov in načrtov, katere ustvarjajo ravno višjevrstni posamezniki.

Kakor hitro pride posameznik na tako visoko intelektualno stopnjo, da se zaveda temeljnih prirodnih zakonov, da pojmi pravilno razvoj in napredek in spozna bistvo konservativnosti, je dan glavni pogoj, da se oprosti vplivu sile vstrajnosti, kateri je podvržen v večji ali manjši meri vsakdo, ki se ne zaveda tega prirodnega činitelja. Kadar se bo povprečnost merodajnih činiteljev v civilizirani človeški družbi jasno zavedala, da je konservativnost ovira napredovanja, takrat bo jasno razumevanje novih socialnih potreb, novih idej, nazorov in načrtov zadosten vzrok, da se novim družabnim potrebam zadosti, da se sprejmejo novotarije in reforme brez upora in brez ozira na preteklost in brez obotavljanja realizirajo, ako je količjak upanja in verjetnosti, da pomenijo zboljšanje in olepšanje družabnega življenja.

Danes smo še zelo daleč od tega oddaljeni. Konservativnost igra še vedno veliko ulogo in ne samo med neizobraženimi temveč tudi med t. zv. "akademični" izobraženci, kar je jasen dokaz, da oficijelna akademična učenost ni v stanu premagati konservativnosti, katera se družbi navadno z skepsio in pesimizmom. Naša oficijelna vzgoja odgovarjajoča sodobni povprečnosti, goji še vedno čislanje starega in poje slavospeve na minulo, kar je ostalo še iz onih zarjavelih dob, ko je prevladoval nazor, da je bila minulo boljše kot sedanjost. Ta nazor najdemo še danes pri starih ali pa neizobraženih ljudeh, ki ne pojmiyo razvoja in napredka. "Zlati stari časi" je izraz teh ljudi. Skoro vsa verstva govore o nekem raj v začetku sveta. Moderni, znanstveno misleči človek, stavi raj in "zlate čase" še le v prihodnost, ktero si priboré višjevrstni elementi v stalnem boju se konservativizmom.

(Dalje prihodnjič.)

Listnica.

Ant. Kužnik, Collinwood, O.: Naslov novega naročnika 658-160 se nam zdi nepopoln. Pošljite boljši naslov; ime ulice in ali je celoten ali samo pol leten naročnik.—Pozdrav!

Frank Čeprilo, Pickens, W. Va.: Spremembi ste pozabili pridjati staro bivaljšče; pošljite ga. — Pozdrav!

J. Žabkar, Livingston, Ill.: Prihodnjič! — Pozdrav!

Ali si je že vaša organizacija naročila 100 izstov "Socialistične knjižnice", katere bodele razdelili med nezavedne tovariše na prihodnji veselici. — Ako tega še niste storili, skrbite, da se to zgodi.

POTOVANJE V STARO DOMOVINO POTOM

Kasparjeve Državne Banke

je najceneje in najbolj sigurne.

Naša parobrodna poslovica je največja na Zapadu in ima vse najboljše oceanске črte (linije). Sifkate prodajamo po kompanijskih cenah.

POŠILJAMO DENAR V VSE DELE SVETA. CENEJE KOT POŠTA

Kaspar Državna Banka kupuje in prodaja in zamenjuje denar vseh držav sveta. — Pri Kasparjevi Državni Banki se izplača za K5 \$1. brez odbitka. —

Največja Slovanska Banka v Ameriki. — Daje 3% obresti. — Slovenski postrežen v slovenskem jeziku. — Banka ima \$5,318,821.65 premoženja.

KASPAR DRŽAVNA BANKA, 1900 Blue Island Ave., CHICAGO, ILLINOIS

Ameriška Državna Banka

1825-1827 Blue Island Avenue

vogal Loomis ulice

Chicago.

KAPITAL \$500,000.00

VLOŽENA GLAVNICA \$2,300,000.00

JAN KAREL,
PRESEDNIK.

J. F. ŠTEPINA
BLAGAJNIK

Naše podjetje je pod nadzorstvom "Clearing House" šikaških bank, torej je denar popolnoma sigurno naložen. Ta banka prevzema tudi uloge poštne hranilnice Zdr. držav. Zvršuje tudi denarni promet S. N. P. J. Uradne ure od 8:30 dopoldne do 5:30 popoldne; v torek in četrtek je banka odprta do 9 ure zvečer. Denar vložen v našo banko nosi tri procenote. Bodite uverjeni, da je pri nas denar naložen varno in dobičkanosno.

Conemaugh Deposit Bank

54 MAIN STR.

CONEMAUGH, PA.

Vložena glavnica \$50,000.00.

Na hranilne uloge plačamo 4% obresti

— S. D. P. Z. ima svoje novce v tej banki. —

CYRUS W. DAVIS,
predsednik.

W. E. WISSINGER
blagajnik.

5 pristnih pišaj, Kranjski Brinjec, Slivovci, Tropinovec, Grenko Vino in in to so:

Highlife Bitters. Moja tvrda je prva in edina slovenska samostojna v Ameriki, ki importira žgane pijače naravnost iz Kranjskega. Naročite si poskusni zaboj, koliko steklenic in katere pijače hočete, samo da bo eden zaboj, 12 steklenic. Moje cene so nižje nego kjerkoli drugje, ker mi ni treba plačevati dražih agentov. Prodajam samo na debelo. Pišite po cenik.

A. HORWAT,

600 N. Chicago, St., Joliet, Ill.

Edini slovenski pogrebnik

MARTIN BARETINČIČ

324 BROAD STREET

TEL. 1475

JOHNSTOWN, PA.

V prešnjih letih

Velikokrat slišimo, kako so naši pradedje živeli in kako so bili zdravi. Živeli so vedno po zahtevah narave in brez vsake razkošnosti. Absolutno nemogoče pa je za ljudi, ki žive v mestih, da bi jim dalo tako življenje zadovoljstvo. Nenavadno življenje, kakor primankljaj svežega zraka in solčne svetlobe, vplivajo zelo slabo na nas in nas prisilijo, da moramo iskati zdravila, katera pomagajo vzdržati naše prebavne organe pri pravem delovanju. Kot tako zdravilo je dobro poznano

Trinerjevo zdravilno grenko vino.

Prvi učinek tega zdravila je, da očisti vse zaostale tvarine, ki ne bi smele biti tam, posebno ostanke neprebavljene hrane, ki so se vstavili v drobo. Ti stari ostanke jedil zastupljajo celi život. Drugo sredstvo je, očistiti notranje organe in tako preprečiti ponovno bolezen. Mi priporočamo nadaljšo uporabo tega zdravila.

V boleznih želodca

V boleznih jeter

V boleznih črevesja

To zdravilo navadno daje popolno zadovolnost in sicer zato, ker prinaša pomoč. Ravnotako je v raznih drugih slučajih, kot pri zapeki, nervoznosti, slabosti, bolečinah in ujedih, blede in rumeni barvi kože, zgubi moči, lenemu životu, zgubi apetita in izgubi spanca.

DOBI SE V LEKARNAH.

JOS. TRINER

Uvaževalec in izvaželavec.

1333-1339 So. Ashland Ave.

Chicago, Ill.

TRINERJEVO LINIMENT je precej močno zdravilo, lahko se ga pomeša z oljnim oljem. Večkrat se pripeti, da bolečine v udih, sklepkih in mišicah prenehajo že pri prvi uporabi. Imejte ga vedno doma pri rokah, da je lahko takoj rabite, ako je treba.

Splošno kreditno društvo v Ljubljani

registrovana zadruga z omejeno zavezo

obrestuje

hranilne vloge po 5%

od dne vloge do dne dviga.

Rentni davek plača zavod sam.

Sprejema vloge v tekočem računu v zvezi s čekovnim prometom ter jih obrestuje od dne vloge do dne dviga.

Dovoljuje posojila svojim članom proti zadostnemu poroštvo. Trgovcem, obrtnikom in zadrugam, ki postanejo člani, se eskomptujejo menice in vnovčujejo fakture.

Posredovalni zastopnik za Zed. države Severne Amerike

Frank Petrich,

4006 W. 31st St., Chicago, Ill.

Informacije daje brezplačno. Pismu je priložiti le za 2c pošt. znamko.